

KLUB GAJA

Święto Drzewa 2011

Spis treści

Klub Gaja od ponad 20 lat zajmuje się ochroną środowiska naturalnego.

Od 8 lat prowadzimy program Święto Drzewa zachęcając uczestników do ochrony i sadzenia drzew. Doroczną inauguracją programu – 10 października – jest ogólnopolska i międzynarodowa akcja sadzenia drzew z udziałem znanych osób ze świata kultury, polityki i mediów.

*W 8. edycji Święta Drzewa w 2010 roku posadzono ponad **43 tysiące drzew**, zebrano **265 ton makulatury**. W programie wzięło udział ponad **43 tysiące uczestników**.*

Wstęp	3
Święto Drzewa	4
Mieszkamy w tym samym domu	5
Wszystko zaczyna się 10 października	6
9. edycja Święta Drzewa	7
Działamy dla pokoju na świecie, świat działa z nami	8
Sadzimy 14 miliardów drzew dla planety	9
Pomagają nam Lasy Państwowe	10
Uczestniczymy w Międzynarodowym Roku Lasu 2011	11
Współpracujemy z partnerami	12
Jak włączyć się w Święto Drzewa	13
Wokół nas są inni ludzie – zaproś ich	15
Wokół nas są lasy – odwiedź je	16
Wokół nas jest przestrzeń – kształtuj ją	17
Wokół nas jest tradycja – pielęgnuj ją	18
Wokół nas jest samorząd – współpracuj z nim	19
Wokół nas są organizacje pozarządowe – poznaj je	20
Wokół nas są media – przekonaj je	20
Wokół nas jest biznes – zaproś go	21
Wokół nas tworzymy kulturę – nie zapomnij	21
Współpraca społeczna i działanie obywatelskie	22
Sadzenie drzew, zakładanie ogrodów	26
Ochrona starych drzew	28
Jak zgłosić drzewo do ochrony	29
Przedstawienia, happeningi	30
Zajęcia w terenie, lekcje tematyczne i konkursy	32
Zbieraj makulaturę, ratuj konie	34
Drzewo Roku – szukamy drzew kochanych, niezapomnianych	36
Drzewo Roku 2011 – dąb Grot w Dęblinie	37
Ogłaszamy konkursy	38
Czarodziejskie Drzewo	38
Zbieraj makulaturę, ratuj konie	38
Drzewo Roku	38
Ucz się z klimatem!	38
Wspieraj działania Klubu Gaja	39

Wstęp

JACEK BOŻEK, założyciel i prezes Klubu Gaja

Od dłuższego czasu większość obserwatorów i uczestników życia społecznego oraz polityki międzynarodowej zadaje sobie pytanie: Jak zaangażować ludzi w działalność obywatelską by w ten sposób brali odpowiedzialność za przyszłość lokalnych wspólnot?

Można pomyśleć, że w dobie tak ważnych kryzysów jak ekonomiczny, żywnościowy czy klimatyczny to pytanie jest nie na miejscu. A jednak coraz więcej myślicieli, pisarzy czy polityków zaczyna zdawać sobie sprawę, że bez włączenia całych grup społecznych i zmian w edukacji, ludzkość nie poradzi sobie z ogarniającą ją niemocą. Wybuchy gniewu i desperacja dotyczą już nie tylko biedne kraje Afryki Północnej, ale i bogate społeczeństwa Grecji, Hiszpanii czy Wielkiej Brytanii. Parafrazując znane powiedzenia Bila Clintona *Gospodarka głupcze!* coraz więcej świadomych ludzi woła *Spółczesność głupcze!*. No dobrze, ale nawet jeśli się z tym zgodzimy to natychmiast pada kolejne pytanie: Jak to zrobić?

Moim zdaniem odpowiedź jest prosta. Trzeba szeroko pokazywać pozytywne idee, które włączają ludzi i instytucje do budowania wokół nich społecznej przestrzeni współpracy dla dobra wspólnego. Pokonując przeszkody i niechęć realizować je lokalnie, narodowo, a nawet na całym świecie. Taką propozycją, konkretną i dającą przestrzeń wolności w podejmowaniu działań i decyzji oraz zasięgu i skali jest program Klubu Gaja *Święto Drzewa*. Dlaczego drzewa są ważne można się dowiedzieć nie tylko wpisując to hasło do wyszukiwarki. To nie jest takie trudne. Natomiast budowanie wspólnej przestrzeni świętowania wokół wartości jaką jest przyroda, lepsza jakość życia czy przyszłość następnych pokoleń, nie jest już takie łatwe. Wymaga przekraczania branzowości, przyzwyczajień czy przewyżczania niechęci. Wymaga współpracy, poszanowania partnerów i odpowiedzialności za dobro wspólne. Wymaga też kreatywności i innowacyjności. Nie może stać się akademią ku czci, odbębnieniem obowiązku, który nie niesie satysfakcji.

W Państwa ręce oddajemy przewodnik dobrych praktyk świętowania w małych i dużych wspólnotach, budowania relacji i tworzenia przestrzeni publicznej w różnych miejscach. *Święto Drzewa* stało się tradycją wspólnej pracy nie tylko w Polsce, gdzie swoim zasięgiem, dzięki uczestnikom i partnerom, objęło niemal cały kraj, ale także na świecie. Działamy lokalnie, ale myślimy globalnie, włączając się w kampanię ONZ – *Miliarda Drzew dla Planety*. Jesteśmy obywatelami Polski i świata.

Wszystkich chętnych zapraszam do włączenia się w program Klubu Gaja *Święto Drzewa*. Świętujmy razem tworząc społeczeństwo obywatelskie, budując relacje, chroniąc przyrodę i zwierzęta – dla nas i następnych pokoleń.

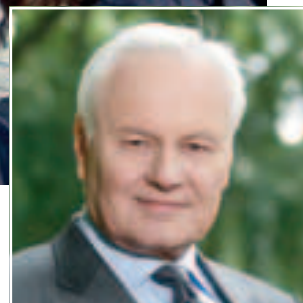

Każdy człowiek, kierowany naturalnym poczuciem dobra, jest skłonny podejmować działania dla dobra wspólnego, trzeba jednak takie działania zaproponować, stąd program Święto Drzewa oraz wiele innych przedsięwzięć Klubu Gaja. Dziękuję serdecznie uczestnikom 8. edycji programu i gratuluję wyników! Zapraszam wszystkich do udziału w kolejnych edycjach Święta Drzewa.

Jacek Bożek

Gimnazjum nr 2 w Nowej Rudzie

ANDRZEJ KRASZEWSKI Minister Środowiska

Przedsięwzięcie Święto Drzewa, posiadające już długoletnią tradycję wydaje się być szczególnie cenne w Międzynarodowym Roku Lasów. Należy podejmować i popierać wszelkie działania mające na celu podnoszenie świadomości na temat zrównoważonego rozwoju środowiska na poziomie lokalnym oraz regionalnym, w tym ochrony i rozwoju lasów. Jestem przekonany, że realizowany przez Klub Gaja program przyczyni się do zmniejszenia skutków zmian klimatu poprzez zalesianie i zadrzewianie kraju. Popieram tą inicjatywę i z przyjemnością obejmuję honorowym patronatem.

Święto Drzewa

Święto Drzewa to program Klubu Gaja, który powstał głównie z myślą o placówkach edukacyjnych, ale w miarę upływu lat spotkał się z zainteresowaniem samorządów, instytucji państwowych i przedsiębiorstw, organizacji społecznych i zawodowych. Pomysł narodził się w 2003 r. kiedy stało się jasne, że zmiany klimatyczne to fakty, a nie mity, a ich skutki będą niszczycielskie dla cywilizacji (nieprzewidywalne wichury, powodzie, klęski suszy). Właściwości drzew mogą powstrzymywać te zagrożenia, dlatego postanowiliśmy organizować i zachęcać do sadzenia nowych drzew oraz apelować o większą dbałość w stosunku do już rosnących, szczególnie tych, na terenach dużych skupisk miejskich. Liczy się każde działanie, które prowadzi do większego zainteresowania i zrozumienia problemu zmian klimatycznych, niezastąpionej roli drzew w kontekście tego zjawiska i roli jakiej powinien podjąć się człowiek w obliczu zbliżających się kryzysów.

Celem programu *Święto Drzewa* jest edukacja w zakresie zmian klimatycznych i ochrony drzew. Nie tylko liczba zasadzonych drzew lecz rozwój świadomości młodych ludzi o kurczących się zasobach naturalnych jest w programie bardzo ważna. To oni, wraz z nauczycielami i Klubem Gaja, sprawiają, że zainteresowanie programem wykazują również dorośli: rodzice, dziadkowie, właściciele firm; ludzie, którzy odpowiedzialni są za rozwój lokalnych społeczności – samorządowcy i członkowie organizacji pozarządowych oraz specjaliści z różnych branż, którzy przyjmują ze szkół zaproszenia na pogadanki, prelekcje i warsztaty. Sadzenie drzew jest uniwersalnym przesłaniem dla każdego człowieka, który docenia znaczenie zieleni w codziennym życiu.

Mieszkamy w tym samym domu

Przylączenie się do programu *Święto Drzewa* umożliwia bezpośrednie i konkretne działanie na rzecz środowiska i ochrony klimatu. Sadzenie drzew jest jednym z najbardziej opłacalnych, skutecznych i prostych sposobów przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Drzewa i lasy to niezbędne narzędzia regulacji klimatu. Pochłaniają dwutlenek węgla, spowalniają spływ wód powierzchniowych. Aby zmniejszyć, a następnie zatrzymać zmiany klimatu, jedną z najważniejszych spraw jest wspólne działanie w tym kierunku. Ziemia jest naszym wspólnym domem, o który możemy zadbać tylko my sami, nikt inny za nas tego nie zrobi.

Dlatego propozycją Klubu Gaja jest sadzenie drzew, mające swój wymiar środowiskowy i edukacyjny. Wprowadzanie zmian społecznych – niezbędnych do uzyskania stanu zrównoważonej produkcji i konsumpcji – jest niemożliwe bez świadomych obywateli. Dotychczas zaproszenie do udziału w programie *Święto Drzewa* przyjęły: społeczności lokalne, ich reprezentanci i władze samorządowe; a także parlamentarzyści i europarlamentarzyści, urzędnicy miejscy, powiatowi, stowarzyszenia, firmy produkcyjne i usługowe, żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, nadleśnictwa, rady rodziców, specjalistyczne placówki kontroli związane z ochroną środowiska; kuratoria oświaty, policja, strażacy, Związek Harcerstwa Polskiego, Polski Czerwony Krzyż, parafie (rzymsko-katolickie, prawosławne i ewangelickie); koła gospodyń, kółka rolnicze, domy kultury, media.

Współpraca w ramach *Święta Drzewa* pomiędzy podmiotami z różnych sektorów buduje nie tylko dobre relacje, ale także kapitał zaufania społecznego, który jest tak potrzebny w porozumieniu dla zrównoważonego rozwoju. Program *Święto Drzewa* przynosi wymierne korzyści dla środowiska przyrodniczego i lokalnych społeczności.

Zapraszamy do wspólnej pracy dla ludzi, przyrody i zwierząt. Dla Ziemi – naszego wspólnego domu!

Przedszkole nr 43 w Kielcach

KATARZYNA HALL
Minister Edukacji
Narodowej

Edukacja ekologiczna jest niezbędnym elementem procesu kształcenia młodych pokoleń. Ochrona środowiska, akcje na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu, to tylko niektóre jej priorytety. Obecnie, Ziemia – nasze wspólne dobro, potrzebuje szczególnej ochrony. Program Klubu Gaja – Święto Drzewa to przykład edukacji aktywnej, wychodzącej poza mury szkolne i angażującej całe społeczności lokalne do działań na rzecz swojego otoczenia. Szczególnie ważne jest kształtowanie u młodych Polaków umiejętności współpracy i rozwijanie ich kreatywności. Zajmuje się tym właśnie program Święto Drzewa, dlatego z przyjemnością obejmuję go honorowym patronatem.

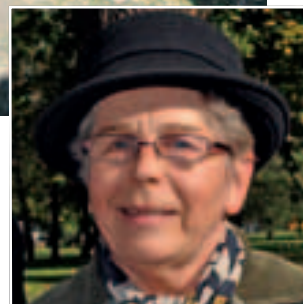

HANNA GRONKIEWICZ-WALTZ
Prezydent Miasta
Stołecznego Warszawy

Warszawa nazywana jest zielonym miastem. Obok Sztokholmu i Berlina jest jedną z najbardziej zielonych stolic europejskich. Nie wszyscy wiedzą, że 15% powierzchni Warszawy to lasy. Mamy prawie 100 parków. Jednak zdajemy sobie sprawę, że także w naszym mieście drzew powinno nadal przybywać, dlatego jesteśmy dumni, że już po raz kolejny tak ważna inicjatywa jaką jest Święto Drzewa rozpoczyna się w Warszawie. Program sadzenia drzew zachęca do aktywności mieszkańców, zwłaszcza tych najmłodszych i podnosi świadomość ekologiczną, a przyroda w mieście wpływa nie tylko na poprawę warunków zamieszkania ale kształtuje estetykę otoczenia.

Inauguracja 8. edycji Święta Drzewa w Warszawie

ALICJA KAPUŚCIŃSKA wdowa po pisarzu Ryszardzie Kapuścińskim

Jestem wzruszona, bo jest to dla mnie szczególne miejsce – ścieżka, którą mój mąż latami chodził na spacer. Przedtem, mieszkał tuż obok, w białym domku, nieopodal Biblioteki Narodowej. Kiedy zaproszono mnie do udziału w inauguracji Święta Drzewa w tym miejscu, natychmiast się zgodziłam. Jestem ogromną zwolenniczką zieleni i drzew, i z bólem serca obserwuję wszystkie wycinki.

6 | Wszystko zaczyna się 10 października

W całej Polsce Święto Drzewa obchodzone jest 10 października. Coroczna inauguracja święta organizowana przez Klub Gaja ma uroczysty charakter. Wraz z autorami i uczestnikami najlepszych realizacji programu w danym roku – uhonorowanych statuetką Czarodziejskiego Drzewa i Pegaza (doceniamy tych, którzy proponują twórcze, szerokie i innowacyjne działania oraz tych, którzy oszczędzają drzewa i zbierają makulaturę na rzecz ratowania koni) spotykamy się w stolicy Polski, Warszawie. Spotkanie uświetniają znane postaci świata kultury, nauki i mediów oraz reprezentanci władz Miasta Stołecznego Warszawy, które jest głównym partnerem w organizacji uroczystości.

Inauguracja 8. edycji Święta Drzewa (2010 r.) odbyła się na Polu Mokotowskim w Warszawie. Władze miasta jako gospodarz terenu zaproponowały na miejsce spotkania Ścieżkę Ryszarda Kapuścińskiego. **Leszek Drogosz**, dyrektor Biura Infrastruktury m. st. Warszawy: *Jestem emocjonalnie związany z Polem Mokotowskim, ponieważ od 30 lat obserwuję to zielone płuco Warszawy. Dziś nie chodzi tylko o zasadzenie tu kolejnych drzew, lecz o nagłośnienie potrzeby rozważnego sadzenia, bo miejsca nie mogą być przypadkowe, a posadzone rośliny trzeba doglądać i pielęgnować.* Trzy klony sadzili m.in.: Alicja Kapuścińska (wdowa po pisarzu Ryszardzie Kapuścińskim) wraz z córką Rene Maisner, Andrzej Jakubiak (z-ca Prezydenta m. st. Warszawy), Grzegorz Furmański (z-ca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych), Julia Pietrucha (aktorka) oraz partnerzy programu, laureaci

nagród i dzieci z warszawskich szkół. W Katowicach – stolicy województwa śląskiego, które najaktywniej włącza się w program, inauguracja odbyła się w Bibliotece Śląskiej. Drzewa sadzili m.in.: prof. Jan Malicki (Dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach), Kazimierz Szabla (Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach), Magdalena Piekorz (reżyser), Wojciech Kuczok (pisarz) i młodzież ze śląskich szkół.

W symboliczny sposób Klub Gaja co roku inauguruje program również w Beskidach (siedziba Klubu Gaja *Lecznica* znajduje się w Beskidzie Małym). Tutaj, przy współpracy partnerów programu – LeasePlanu, Trotonu i Eco Service – drzewa sadzone są wśród górskich lasów, poddanych tzw. przebudowie. Dominujące dotychczas świerki, które usychają m.in. z powodu zmian klimatu, zastępuje się głównie drzewami liściastymi.

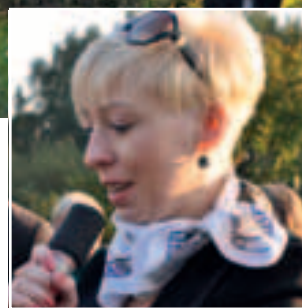
9. edycja Święta Drzewa

Ogólnopolska inauguracja 9. edycji *Święta Drzewa* odbędzie się **10 października na Polu Mokotowskim w Warszawie**, **11 października w Bibliotece Śląskiej w Katowicach** i **13 października w Bielsku Białej, na górze Szyndzielnia**. Zapraszamy do organizowania lokalnych obchodów *Święta Drzewa*.

JULIA PIETRUCHA
aktorka

O sadzeniu drzew słyszałam jako dziecko, dlatego fajnie jest teraz samemu brać w tym udział, zwłaszcza, że robię to pierwszy raz w życiu. Dobrze, że towarzyszy temu tak duże zainteresowanie medialne. Kiedy akcja zostanie rozpropagowana i nagłośniona będzie przynosiła jeszcze większe owoce. Chciałabym dawać przykład innym.

MAGDALENA PIEKORZ
reżyser

Bardzo spodobała mi się idea sadzenia drzew. To świetny pomysł na pokazanie jak bardzo ważna jest ekologia nie tylko u nas, ale na całym świecie. To jest piękne, symboliczne i proste, bo drzewo zawsze było, jest i będzie symbolem, i pokoju, i siły przyrody. Bardzo się cieszę, że w tym uczestniczę.

Święto Drzewa w Grindavíku, w Islandii

8 |

Działamy dla pokoju na świecie, świat działa z nami

Idea *Święta Drzewa*, a szczególnie sadzenia drzew w intencji pokoju na świecie, jest chętnie podejmowana za granicą. Przesłanie trafiło do 35 krajów świata. *Drzewa dla pokoju* sadzono m.in. w: Czechach, Słowacji, Turcji, Włoszech, Kolumbii, Pakistanie, Peru, Wenezueli, Ekwadorze, Argentynie, Holandii, Japonii, Wielkiej Brytanii, Danii, Niemczech, Irlandii i Indiach, na Węgrzech i na Litwie. Na apel Klubu Gaja odpowiedzieli członkowie fundacji **Ashoka**, a także organizacje ekologiczne i organizacje pracujące na rzecz praw człowieka. Drzewa odgrywają ważną rolę nie tylko w środowisku przyrodniczym, ale także kulturowym i społecznym. W wielu miejscach na świecie *Święto Drzewa* to nie tylko akcje sadzenia drzew, ale także projekty na rzecz zrównoważonego rozwoju, współpracy i tolerancji. Dobre praktyki *Święta Drzewa* zostały przeniesione do Islandii. W ramach dwuletniej współpracy Klubu Gaja z islandzką organizacją Skógræktarfélag Grindavíkur (The Forest Nursery Klub) posadzono ponad 5600 drzew, zaangażowano samorząd lokalny, parafię, przedszkola, szkoły z Grindavíku i Reykjavíku.

Drzewa w intencji pokoju sadzimy także w Polsce. *Święto Drzewa* to dobra okazja do nawiązania międzynarodowej współpracy. Dobrą praktyką jest inicjatywa **Szkoły Podstawowej nr 2 w Toruniu**, która zaprosiła do udziału w programie szkoły z 6 krajów: Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Włoch, Grecji, Turcji i Austrii. Reprezentanci tych placówek zostali zaproszeni na obchody *Święta Drzewa* w Toruniu.

ACHIM STEINER
Zastępca Sekretarza
Generalnego ONZ
i Dyrektor Wykonawczy
UNEP

Życzę wielu sukcesów w realizacji programu Święto Drzewa i gratuluję zmobilizowania uczestników z 35 krajów na świecie do udziału w sadzeniu drzew w intencji pokoju.

WANGARI MAATHAI
laureatka Pokojowej
Nagrody Nobla,
ambasadorka *Kampanii*
Miliarda Drzew dla
Planety

Przez lata pracy nauczyłam się, że musimy być cierpliwi, wytrwali i zaangażowani. Kiedy sadzimy drzewa ludzie czasami mówią mi: „Nie chcę sadzić tych drzew, bo rosną zbyt wolno”. Przypominam im wtedy, że drzewa, które mogą teraz wycinać i wykorzystywać zasadził ktoś przed nimi. Dlatego i oni powinni sadzić drzewa, które przyniosą korzyści wspólnocie w przyszłości.

Sadzimy 14 miliardów drzew dla planety | 9

Program *Święto Drzewa* bierze udział w **Kampanii Miliarda Drzew dla Planety** prowadzonej przez Program Narodów Zjednoczonych do spraw Ochrony Środowiska (UNEP) – ogólnoświatowej inicjatywy sadzenia drzew. Nowym wyzwaniem kampanii jest posadzenie 14 miliardów drzew! **Ponad 230 tysięcy drzew posadzonych w ramach *Święta Drzewa* zostało już wpisanych do bazy jej wyników.** Przedsięwzięciu patronuje prof. Wangari Maathai – laureatka Pokojowej Nagrody Nobla, twórczyni Kenijskiego Pasa Zieleni (Green Belt Movement), pierwsza w Afryce Wschodniej kobieta – profesor, zainicjowała sadzenie drzew w 155 krajach. *Sadząc drzewa, zasiewamy ziarna pokoju i ziarna nadziei* – powiedziała prof. **Wangari Maathai.**

Program *Święto Drzewa* został wymieniony w albumie *Bilion Tree Campaign* wydanym przez UNEP, opisującym przykłady sadzenia drzew na całym świecie. **Achim Stainer**, Zastępca Sekretarza Generalnego ONZ i Dyrektor Wykonawczy Programu Narodów Zjednoczonych do spraw Ochrony Środowiska (UNEP): *Musimy sadzić drzewa i w ten sposób wysłać sygnał, który dotrze na korytarze władzy politycznej na całym świecie i pokaże, że minął już czas przyglądania się i czekania – że przeciwdziałanie zmianom klimatu może się przyjąć w formie niezliczonych drobnych, lecz ważnych przedsięwzięć, podejmowanych w naszych ogrodach, parkach i na terenach wiejskich.* Inicjatywę Klubu Gaja doceniono za przesłanie sadzenia drzew w intencji pokoju.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chojnie

Pomagają nam Lasy Państwowe

Lasy Państwowe to największa w Unii Europejskiej organizacja zarządzająca lasami. Gospodarują na niemal jednej trzeciej powierzchni Polski – dzięki lasom – części szczególnie cennej przyrodniczo. Polskie lasy należą do Skarbu Państwa, a to oznacza, że są dobrem narodowym wszystkich obywateli. Zachowanie trwałości lasów oraz ciągłość i zrównoważone wykorzystanie wszystkich pełnionych przez nie funkcji jest podstawowym zadaniem Lasów Państwowych, ale także wyzwaniem dla każdego obywatela.

Od pierwszej edycji *Święta Drzewa* (2003 r.) **Lasy Państwowe są strategicznym partnerem programu.** Oznacza to, że placówki edukacyjne w całej Polsce mogą podjąć współpracę z lokalnymi nadleśnictwami czyli blisko 430 jednostkami. Placówki oświatowe, które przyłączają się do programu *Święta Drzewa* mogą liczyć na lokalnych leśników. Lasy Państwowe zachęcają nadleśnictwa do nieodpłatnego przekazywania sadzonek. Leśnicy zapraszają na wycieczki i zajęcia pogładowe, przychodzą do szkół, pokazują w terenie jak sadi się drzewa, służą radą i pomocą tak, by sadzenie różnorodnych gatunków drzew i krzewów było zaplanowane i przyniosło dobre efekty w przyszłości.

MARIAN PIGAN
Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych

Co roku sadzimy ponad 400 milionów nowych drzew. Z rocznego przyrostu drewna pozyskujemy tylko 60 procent, ponieważ w ciągu ostatnich kilku lat stało się jasne, że głównym zadaniem leśników jest ochrona zasobów. Tym chętniej więc uczestniczymy w Święcie Drzewa. Jesteśmy do Państwa dyspozycji, ponieważ przede wszystkim jesteśmy służbą leśną.

JAN MCALPINE
 Dyrektorka Sekretariatu
 Forum ONZ ds. Lasów

*Fizyczny, ekonomiczny i duchowy
 dobrobyt każdego z nas,
 wszystkich siedmiu miliardów
 ludzi na Ziemi, zależy od dobrego
 stanu naszych ekosystemów
 leśnych. Przez cały 2011 rok
 będziemy podkreślać tę zależność
 między lasami i ludźmi.*

Uczestniczymy w Międzynarodowym Roku Lasu 2011

11

9. edycja *Święta Drzewa* włącza się w obchody Międzynarodowego Roku Lasów (MRL) ogłoszonego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Główne hasło *Lasy dla ludzi* ma uświadomić, jak ogromne znaczenie mają lasy w życiu każdego człowieka. Pochłaniają one dwutlenek węgla i zmniejszają skutki zmian klimatu. Są źródłem ogromnych bogactw naturalnych. Z zasobów leśnych utrzymuje się ponad 1,6 miliarda ludzi. Są domem dla 300 milionów ludzi na świecie, dają nam drewno, leki i środki do życia. Nasza świadomość na temat znaczenia lasów wciąż wzrasta. Coraz bardziej zdajemy sobie sprawę, że istnieje ścisły związek między zdrowymi lasami, a zdrowym środowiskiem i dobrobytem człowieka. Zauważmy jak ważne są lasy dla stabilizacji zmian klimatycznych, ochrony różnorodności biologicznej i życia miliardów ludzi na Ziemi.

Rozpoczęcie światowych obchodów MRL odbyło się 2 lutego 2011 r. podczas IX sesji Forum Leśnego ONZ (UNFF9) w Nowym Jorku. Wzięli w niej udział przywódcy państw z całego świata i eksperci leśnictwa, zwracając uwagę opinii publicznej na odpowiedzialność za działania na rzecz lasów i wszystkich gatunków roślin i zwierząt, których życie od nich zależy.

Piknik pracowników LeasePlan Fleet Management

Współpracujemy z partnerami

Klub Gaja współpracuje z firmami, które wprowadzają nowe strategie i rozwiązania ekologiczne, angażując się w przedsięwzięcia społeczne związane z ochroną klimatu. Działania firm LeasePlan, Troton, Eco Service – wieloletnich partnerów programu *Święto Drzewa*, przyczyniają się do zwiększenia zalesienia określonych terenów i do podnoszenia świadomości społecznej nt. roli odnowień i zalesień w absorpcji dwutlenku węgla.

Firma **LeasePlan Fleet Management Polska** włączyła się w program *Święto Drzewa* angażując w ochronę środowiska swoich pracowników i klientów, którym zaproponowała program *GreenPlan*, polegający m.in. na rekompensacie emisji CO₂ samochodów klientów poprzez zalesianie. Co roku pracownicy firmy wraz z rodzinami i zaproszonymi gośćmi sadzą drzewa podczas pikniku. Firma **Troton** z Ząbrowa zaangażowała się w ochronę lasów beskidzkich i przeznaczyła 1% z linii produktów ECOLINE na akcję sadzenia drzew. Przed siedzibą firmy, w uratowanym sadzie powstała rzeźba *Obrońcy Drzew – Tree Hunger*. Troton założył także park i sadi drzewa nad rzeką Parsętą. **Eco Service** zajmuje się pozyskiwaniem i sprzedają pustych kartridży, które są ponownie wykorzystywane do produkcji. Firma jest prekursorem tego typu działań w Polsce. W ramach współpracy z Klubem Gaja prowadzi akcję *Drzewa za kartridże*.

**SŁAWOMIR
WONTRUCKI**
Prezes LeasePlan Fleet
Management Polska

Klub Gaja, z którym współpracujemy od sześciu lat, jest naszym największym natchnieniem pod względem edukacji ekologicznej w firmie i jej działań proekologicznych. Razem zasadziliśmy ponad 33 tysiące drzew. Zaraziliśmy tym setki innych osób. Organizujemy pikniki weekendowe z sadzeniem drzew, a dzięki wizycie Jacka Bożka w Indiach pomysł przekazano do naszej indyjskiej spółki.

**ADAM
MATUSIEWICZ**
Marszałek Województwa
Śląskiego

Z przyjemnością obejmuję honorowym patronatem Święto Drzewa. Wiek XX przyczynił się do pogłębiającej się degradacji środowiska naturalnego, dlatego jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata jest jego ochrona. Umiejętność właściwego współżycia ludzi z przyrodą należy zaszcześcić od najmłodszych lat, m.in. poprzez akcje mające na celu promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych.

Jak włączyć się w Święto Drzewa

13

Święto Drzewa to nie tylko akcja sadzenia drzew 10 października. To wiele różnorodnych działań, przygotowanych i prowadzonych przez wiele dni, a nawet miesięcy (zbiórka makulatury). Uczestnikom programu proponujemy: sadzenie drzew przy współpracy z nadleśnictwami, zakładanie czy upiększanie zieleńców, skwerów, parków, ogrodów przyszkolnych, sadzenie drzew w intencji pokoju, odszukiwanie starych drzew i drzew świadków historii, oznaczanie drzew pomnikowych, szukanie drzew niezwykłych (konkurs *Drzewo Roku*), zbieranie nasion, włączenie się w akcję *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*, przeprowadzenie warsztatów, lekcji tematycznych i zajęć w terenie, przedstawień i happeningów, zorganizowanie konkursów artystycznych (literackich, fotograficznych, plastycznych, muzycznych), krajoznawczych, przyrodniczych, historycznych i z wielu innych dziedzin, które w jakikolwiek sposób odnoszą się do drzew. Zachęcamy do wycieczek, spacerów po lesie i terenach zielonych, a także do rozmów, dyskusji ze specjalistami na temat roli drzew w życiu ludzi, zwierząt i naszej planety.

Zapraszamy do udziału w 9. edycji Święta Drzewa. Karta zgłoszenia do programu na stronie www.klubgaja.pl

Zespół Szkół Specjalnych w Stargardzie Szczecińskim

Dobre praktyki czyli jak rozwijać Święto Drzewa

Obok sadzenia drzew, poznawania przyczyn i skutków zmian klimatycznych kolejną ideą Święta Drzewa jest współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz budowania kapitału ekologicznego i społecznego. Współpraca pomiędzy różnorodnymi podmiotami – reprezentantami różnych grup społecznych jest normą w krajach wysokorozwiniętych. Jest podstawą do budowania zaufania, bez którego pokonywanie zagrożeń, przed którymi stoi nasza planeta będzie bardzo trudne, albo wręcz niemożliwe. Wszyscy ponosimy odpowiedzialność za przyszłość Ziemi, tak jak każdy z nas odpowiedzialny jest za własne życie. Sadzenie drzew czy pielęgnowanie już rosnących, może być okazją do realizacji zbieżnych celów, przebywania ze sobą, poznawania się, wymiany myśli, wiedzy, umiejętności i ... talentów.

Może nas być jeszcze więcej! Święto Drzewa Klubu Gaja nie ma żadnych ograniczeń dla osób z wyobraźnią, otwartych na innych. Nadsyłane sprawozdania pokazują dobre praktyki czyli sposoby: jak skutecznie angażować i zainteresować innych, jak kreować ciekawe wydarzenia i jak nawiązywać dobre kontakty.

BARBARA ZIELIŃSKA nauczycielka w Zespole Szkół w Marzęcicach

Nasza szkoła znajduje się na terenie zalesionym i sadzenie drzew i krzewów to wyzwanie nie tylko dla uczniów, ale również dla całych rodzin. Tereny, na których sadzimy drzewa zawsze są najpierw przez nas sprzątane ze śmieci. Spotkania na temat ekologii organizujemy dla rodziców i zachęcamy do sadzenia w przeróżny sposób. Tak można, na przykład, uczcić swoje urodziny lub inne ważne w życiu rodziny wydarzenie. Z sadzenia drzew można przecież zrobić tradycję rodzinną. Do sadzenia drzew udało się nam przekonać zaprzyjaźniony Dom Dziecka na Litwie gdzie dzieci zasadziły Alejkę Marzęcicką.

BEATA MOCEK
nauczycielka w Szkole
Podstawowej nr 1
we Wrześni

Zawsze staram się poznać rodziny moich uczniów. W 7. edycji Święta Drzewa wpadłam na pomysł żeby w szkolne wydarzenie zaangażować babcie i dziadków dzieci. Na sadzenie drzew wybrała się cała klasa i drzewa sadzili wszyscy, i wnukowie, i dziadkowie. Dla starszych to było odkrycie, że sadzenie drzew to ciężka praca, ale cieszyli się, że mogą z dziećmi spędzić czas aktywnie, robiąc coś wspólnie. Niektórzy z nich poptakali się z wrażenia, że w ten sposób mogli spędzić czas z najmłodszym pokoleniem. Nie spodziewałam się aż takich reakcji.

Wokół nas są inni ludzie – zaproś ich

Zacznij od najbliższych znajomych i rodziny. Dobre praktyki pokazują, że mogą to być także: inne placówki edukacyjne, wspólnoty religijne, domy pomocy społecznej, stowarzyszenia ekologiczne, kulturalne, regionalne i hobbistyczne, a także znani w Waszej społeczności lokalnej twórcy (malarze, rzeźbiarze, literaci, aktorzy) i rzemieślnicy. Drzewo daje niezliczoną możliwość interpretacji, a sadzenie drzew jest dobre na każdą okazję.

Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu zaprosiło zarząd pobliskiego osiedla mieszkaniowego *Promyk*. Drzewka zostały zasadzone nie tylko dla dobra przedszkolaków – w ich ogrodzie, ale także dla dobra innych – spacerujących bulwarami nad rzeką Łabuńką oraz korzystających z placu zabaw. W sadzeniu wzięły udział dzieci spoza przedszkola wraz ze swoimi rodzicami.

Dobłą praktyką łączenia pokoleń wokół idei *Święta Drzewa*, jest pomysł **Przedszkola Samorządowego w Ujeździe**. W 8. edycji programu przedszkole zorganizowało leśny rajd dla dzieci, rodziców i seniorów.

Do uczniów **Koła Turystycznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rzuchowej** dołączyli uczniowie **Gimnazjum w Pleśnej** (koło Ligi Ochrony Przyrody). Nawiązali współpracę z Nadleśnictwem Gromnik, które obdarowało ich sadzonkami drzew. Członkowie LOP dekorowali obejście swojej szkoły, a Koło Turystyczne z Rzuchowej obsadzało teren Ochotniczej Straży Pożarnej.

Święto Drzewa w **Szkole Podstawowej w Lipinkach** odbyło się w 2010 r. zupełnie inaczej niż w poprzednich edycjach. Zorganizowano warsztaty z wikliny, w których udział wzięli rodzice, dzieci i nauczyciele. Wszyscy świetnie się bawili i uczyli trudnej sztuki wyplatania. Wspólnie posadzono symbolicznie dąb, a drugą sadzonkę przekazano Warsztatom Terapii Zajęciowej w Kwidzynie.

Przedszkole nr 2 w Chodzieży

Zespół Szkół w Gościńie

Wokół nas są lasy – odwiedź je

Od początku realizacji programu *Święto Drzewa* Lasy Państwowe są jego partnerem strategicznym. Oznacza to, że bardzo wiele nadleśnictw włącza się w pomoc w organizowaniu *Święta Drzewa* w szkole, przekazując nieodpłatnie sadzonki, zapraszając uczniów do szkółek leśnych, proponując spotkanie z leśnikiem, który jak nikt inny na drzewach zna się najlepiej. Nadleśnictwa często koordynują działania w ramach *Święta Drzewa* na swoim terenie.

Co roku **Nadleśnictwo Bierzwnik** wspiera **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bierzwniku** przekazując sadzonki drzew. W 8. edycji *Święta Drzewa* przygotowane przez dzieci zaproszenia w kształcie jesiennych drzew wręczono zaprzyjaźnionym zakładom pracy. W uroczystości wzięli udział: dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, dyrektor Zakładu Gospodarki Wodnej i Kanalizacji, kierownik GOPS, dzielnicowy Posterunku Policji, komendant Ochotniczej Straży Pożarnej w Bierzwniku oraz leśnicy z Nadleśnictwa Bierzwnik i rodzice.

Pracownicy **Nadleśnictwa Stary Sącz** brali udział w spotkaniach w placówkach oświatowych z terenu powiatu nowosądeckiego, które odpowiedziały na zaproszenie do udziału w programie. Leśnicy kontynuowali także współpracę z **Powiatowym Centrum Ekologicznym Starostwa Powiatowego w Limanowej**. We współpracy z nadleśnictwem w 8. edycji *Święta Drzewa* posadzono 350 drzewek i zaangażowano ponad 600 osób z powiatu nowosądeckiego i limanowskiego.

Uczniowie **Szkoły Podstawowej w Dusznikach-Zdroju** wraz z rodzicami udali się do pobliskiego lasu, gdzie pod patronatem i czujnym okiem Nadleśnictwa Zdroje sadzili maleńkie lipy. Pan leśniczy nie docenił zapału młodych przyrodników i musiał dwukrotnie dostarczyć nowych sadzonek, tak bardzo wszystkim uczestnikom spодobało się sadzenie nowego lasu.

SYLWIA SZURZYŃSKA wychowawczyni w Zespole Szkolno- Przedszkolnym w Bierzwniku

Zorganizowałam wycieczkę do lasu dla dzieci i rodziców, by pokazać jak przyjemnie można spędzać czas właśnie wśród bogatego drzewostanu. Dzieci dotykały, wąchały, gładziły korę różnych drzew, a potem wspólnie z rodzicami kalkowały jej odbicie na kartkach. Nie zabrakło także slalomu między największymi okazami, a zwycięzca musiał „objąć” najgrubszy dąb – oczywiście potrzebna była niejedna para ramion naszych przedszkolaków.

Szkola Podstawowa nr 27 w Toruniu

Szkola Podstawowa w Paniewach

TERESA

SZWAJA-BŁASZCZYK

nauczycielka w Publicznej
Szkole Podstawowej
w Krzętowie

Ukoronowaniem Święta Drzewa było posadzenie dwóch drzew na placu przed szkołą. Wspólnie z uczniami nadaliśmy im imiona pochodzące od dyrektorów, którzy od początku istnienia szkoły dla niej pracowali. Dzięki uprzejmości jednego z dziadków naszej uczennicy wykonaliśmy piękne, drewniane tabliczki z wypalonymi nazwami oraz datą posadzenia drzewa. Uczniowie chętnie zaglądają do swoich drzewek, przyglądając się jak rosną, dbają o nie i nazywają je po imieniu.

Wokół nas jest przestrzeń – kształtuj ją

Dobre praktyki pokazują że *Święto Drzewa* może odmienić najbliższe otoczenie. Przywrócenie do dawnej świetności zaniedbanego parku czy zasadzenie nowych drzew na pobliskim skwerze, wyjdzie wszystkim na dobre. Można także drzewa udekorować, umieścić tabliczkę lub plakat, które poinformują, że drzewa zasadzono lub ozdobiono z okazji *Święta Drzewa* Klubu Gaja. UWAGA: Dekoracja drzew musi być przemyślana. Po kilku dniach trzeba ją rozebrać i nie dopuścić by rozniósł ją wiatr i zamienił w śmieci.

Uczniowie **Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Czarnocinie** z drzew rosnących przy ul. Głównej i ul. Poniatowskiego usunęli wbite w korę zszywki, gwoździe, pinетки i przeróżne „śmieci”, które były nimi przymocowane. Efektem ich pracy było przywrócenie piękna starych drzew.

Na placu szkolnym przy **Szkole Podstawowej w Czerśli** posadzony został młody dąb *Drzewko Pokoju* symbol życia, wzrostu, trwałości i szczęścia. Uczniowie wykonali i umieścili wraz z rodzicami tabliczkę informacyjną, by pamiętać, z jakiej okazji i w jakim celu drzewo zasadzono. Na zakończenie wszyscy uczestnicy obchodów *Święta Drzewa* wesoło bawili się przy ognisku, budowaniu szałasów, rozwiązywaniu zagadek o tematyce ekologicznej, a także rozegranym meczu piłki nożnej: rodzice – dzieci.

Uczniowie **Szkoły Podstawowej w Zbożu** po raz kolejny wzięli udział w *Święcie Drzewa*. Zgodnie z deklaracją posadzili około 200 drzewek iglastych. Otoczenie ich małej szkoły pięknieje z roku na rok. Tym razem drzewka posadzono wzdłuż płotu. Za kilka, kilkanaście lat efekt pracy będzie widoczny. Młode świerki otrzymali nieodpłatnie z Nadleśnictwa Runowo (Szkółka Leśna Runowo Młyn), z którym od lat utrzymują ścisłe kontakty.

Zespół Szkół w Trzcinicy

Przedszkole nr 3 w Krośnie Odrzańskim

Wokół nas jest tradycja – pielęgnuj ją

Dobłą praktyką jest podtrzymywanie tradycji obchodów *Święta Drzewa*. Najlepsze rezultaty przynoszą długofalowe działania nakierowane na zmianę postaw i edukację. Ci, którzy posadzili drzewo w swojej miejscowości będąc uczniem, w przyszłości już jako dorośli, mogą stać się współorganizatorem kolejnej edycji *Święta Drzewa*.

W **Zespole Szkół w Trzcinicy** obchody *Święta Drzewa* stały się już tradycją. Z tej okazji corocznie realizowany jest projekt międzyklasowy, w ramach którego podejmowane są różnorodne działania edukacyjne. W 8. edycji *Święta Drzewa* dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa *Historia obchodów Święta Drzewa w ZS w Trzcinicy* przedstawiająca fotografie i informacje o najważniejszych działaniach w latach 2004–2009. Ostatnim punktem programu był przemarsz ekologiczny uczniów, podczas którego zachęcali oni mieszkańców Trzcinicy do ochrony drzew.

Tradycyjnie *Święto Drzewa* w **Szkole Podstawowej nr 27 w Toruniu** to dzień wolny od lekcji. W tym dniu są wyłącznie zajęcia przyrodnicze. Wszyscy uczniowie opuszczają wtedy mury szkoły i udają się na zajęcia w terenie do szkoły leśnej Nadleśnictwa Dobrzejewice. W tym dniu każdy uczeń samodzielnie sadzi drzewo. Na zajęciach świetlicowych najmłodszy własnoręcznie wykonali grę planszową, dzięki której mogą uczyć innych, które zachowania są dobre dla lasu, przyrody i drzew, a które im szkodzą. Uczniowie zorganizowali rodzinne *Święto Drzewa* i sadzili z rodziną drzewa w pobliżu swoich domów.

Od 8 już lat **Gimnazjum nr 2 w Dęblinie** bierze udział w obchodach *Święta Drzewa*. Tradycją stało się angażowanie klas pierwszych i wprowadzanie ich w tematykę akcji ekologiczno-zdrowotnych przeprowadzanych w gimnazjum. Po posadzeniu drzewek, co roku wykonywane jest wspólne zdjęcie uczestników akcji. W obchody *Święta Drzewa* w 2010 roku zaangażowały się również dzieci ze świetlicy szkolnej, które z zapalem tworzyły swoje *Drzewo Przyjaźni*.

EWA TLAŁKA

nauczycielka w Szkole
Podstawowej 307
w Warszawie

Nasza szkoła już ósmy raz przyłączyła się do obchodów *Święta Drzewa*. W ramach tego święta co roku podejmowane są różnorodne formy uczestnictwa w zajęciach oraz sposoby zainteresowania i zaangażowania uczniów w tematykę związaną z drzewami ich znaczeniem dla ludzi, środowiska oraz koniecznością ochrony drzew. Są to różnorodne zajęcia edukacyjne organizowane przez instytucje lub nauczycieli w szkole. Nasza szkoła znajduje się w środku miasta i mamy bardzo ograniczoną możliwość sadzenia drzew, a bardzo chcieliśmy przyczynić się do tego, aby było ich więcej wokół nas, a tym samym na naszej planecie. Dlatego w tym roku po raz pierwszy nawiązaliśmy współpracę z Nadleśnictwem Chojnów. Młodzież pojechała na całodzienną wycieczkę do lasu. Po zajęciach edukacyjnych w nadleśnictwie pojechaliśmy do lasu (Zimne Doły), aby przyłączyć się do akcji zalesiania. Posadziliśmy 100 !!! sadzonek buka.

Szkoła Podstawowa nr 1 w Legionowie

Szkoła Podstawowa nr 78 we Wrocławiu

MAGDALENA BOCH
Dyrektorka Szkoły
Podstawowej w Nądni
i EWELINA ANDRUSZKO
koordynatorka programu
Święto Drzewa

Zależało nam na pozyskaniu całej gminy, całego urzędu. To szkoła doprowadziła do zwołania nadzwyczajnej sesji Rady Gminy, na której pokazano m.in. filmy dokumentujące dzikie wysypiska, program Święto Drzewa i działalność Klubu Gaja. Wynikiem sesji było podpisanie oficjalnego porozumienia o współpracy. Chodziło nam o kompleksową edukację całej społeczności tym bardziej, że widzimy jak mieszkańcy podpatrują szkołę. Dzięki nam, na przykład, zaczęli segregować śmieci.

Wokół nas jest samorząd – współpracuj z nim

Dobłą praktyką jest zapraszanie do czynnego udziału w *Święcie Drzewa* gospodarzy naszych lokalnych ojczyzn. Są nimi samorządowcy i urzędy gmin. To oni służą pomocą w znalezieniu miejsca do nasadzeń, fundują drzewa, wspomagają uczestników programu technicznie i merytorycznie. Tak buduje się lokalny kapitał społeczny.

Dobłą praktykę wypracowali nauczyciele i uczniowie ze **Szkoły Podstawowej w Nądni**. Włączyli do swoich działań Urząd Gminy Zbąszyń. Współpracę pomiędzy szkołą i urzędem przypieczętowano podpisaniem układu partnerskiego. Jej zakres obejmował: posprzątanie przez uczniów terenów pod nasadzenia, powierzenie opieki nad drzewem i skwerem Zakładowi Gospodarki Komunalnej, uroczyste zasadzenie na terenie miasta Zbąszyń *Drzewa Pokoju* i prelekcję w Zbąszyńskim Ośrodku Kultury. Zgodnie z porozumieniem w sali rady miejskiej zbąszyńskiego ratusza odbyła się debata środowiskowa z udziałem miejskich radnych.

Szkoła Podstawowa w Ligocie Polskiej do współpracy zaangażowała Urząd Gminy Oleśnica, Nadleśnictwo Oleśnica, Ochotniczą Straż Pożarną Ligota Polska. Z Urzędu Gminy otrzymała 2600 sztuk krzewów ligustra, które zostały nasadzone wokół obiektu sportowego i nowego ogrodu szkoły. Wójt gminy, dyrektor szkoły i uczniowie klas pierwszych w ramach *Dnia Pasowania na Ucznia* zasadzili *Drzewo dla Pokoju*.

W Zespole Szkół Publicznych w Czerniejewie sadzono drzewa nie tylko w ogrodku szkolnym, ale także na terenie miejscowości. Organizatorem przedsięwzięcia było działające w szkole Stowarzyszenie Oświatowe ONUPHRIUS. Dęby posadzono w *Alei Dębowej* – przy głównej arterii Czerniejewa. Drzewa sadzili przedstawiciele władz: burmistrz Czerniejewa, dyrektor Zespołu Szkół Publicznych, ksiądz parafii rzymsko-katolickiej, przewodniczący Rady Miasta i Gminy oraz zaproszeni goście, dzieci i młodzież ze szkoły.

Koło Miejskie Polskiego Związku Wędkarskiego w Kołobrzegu

Klub Młodych Przyrodników – MDK Południe Katowice

Wokół nas są organizacje pozarządowe – poznaj je

Dobre praktyki pokazują, że mogą to być: ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, drużyny harcerskie i wiele innych. Żeby współpracować trzeba się poznać i znaleźć wspólny cel, który może nas połączyć. Może to być właśnie sadzenie drzew na osiedlowym skwerze, wokół domu kultury czy biblioteki.

Do *Święta Drzewa* w Leśnym Arboretum w Kudypach w **nadleśnictwie Kudypy** włączyło się **Koło Towarzystwa Przyjaciół Lasu Las Kudypski** wraz z **Caritasem Archidiecezji Warmińskiej** opiekującym się Hospicjum w Olsztynie. Sadzonkę orzecha szarego zasadzono jako *Drzewko dla pokoju*.

Członkowie **XIV Drużyny Harcerskiej w Wycisławie** pozyskali do współpracy mieszkańców Wycisłowa, Ochotniczą Straż Pożarną i sołtysa. Drzewa i krzewy zasadzono na placu zabaw tworzonym przez gostyńskie stowarzyszenie *Dziecko dzięki Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności*. Informacje o działaniach pojawiły się na trzech portalach i w ABC Gostyńskim.

Uczniowie **Szkoły Podstawowej nr 4 im. ks. Jana Twardowskiego w Przemyśle** wzięli aktywny udział w zalesianiu terenu miasta sadząc drzewka na Zniesieniu. Do udziału w programie zaprosili Nadleśnictwo Krasieczyn i Przemyski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Do *Święta Drzewa* przyłączyli się kołobrzescy wędkarze kochający piękną przyrodę z **Koła Miejskiego Polskiego Związku Wędkarskiego w Kołobrzegu**. Sadzili drzewa nad brzegiem rzeki Parsęty.

Klub Młodych Przyrodników MDK Południe w Katowicach dobrze przygotował się do *Święta Drzewa*, wyplewił teren pod nasadzenia. Młodzi nawiązali także współpracę z Nadleśnictwem Katowice, otrzymali bezpłatnie sadzonki buka i świerka.

ERAZM HUMIENNY założyciel Stowarzyszenia Pomocy Ludzie Ludziom i kierownik Domu Socjalnego dla Mężczyzn

W stowarzyszeniu pracujemy z ludźmi, którzy opuścili zakłady karne. Próbuje zaszczepić im różne, nowe idee również te związane z życiem w harmonii z otoczeniem. Od kilkunastu lat współpracujemy z wrocławską spółką Eko-terra, pomagając w zalesianiu i zakrzewianiu terenów wokół szkół, domów dziecka i przedszkoli. Dla naszych podopiecznych to najprostszy sposób żeby zostawić po sobie, swoim życiu jakiś dobry znak, ślad. Jest to jednocześnie elementem terapii podczas, której pytamy ich o wspomnienia. Najczęściej pojawiają się wówczas wypowiedzi o rodzinie czyli o własnych korzeniach, a to także kojarzy się z drzewem. W ramach 7. edycji Święta Drzewa posadziliśmy 100 drzew razem z bezdomnymi.

Przedszkole 74 w Katowicach

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bierzwniku

TERESA NOWAK

nauczycielka w Zespole
Szkół Ponadgimnazjalnych
im. Hipolita Cegielskiego
w Ziębicach

Po obchodach Święta Drzewa zbiórka makulatury to kolejny pomysł proekologiczny. Akcja Zbieraj makulaturę, ratuj konie odbyła się po raz pierwszy, ale nie chcemy na tym poprzestać. Miejscowe przedszkole włączyło się do akcji po przeczytaniu artykułu w lokalnej gazecie. Uczniowie nasi wystosowali także pisma do lokalnych supermarketów o wsparcie akcji. Dziękujemy kierownictwu TESCO oraz NETTO za zrozumienie i przekazanie po 300 kg tektury.

Wokół nas są media – przekonaj je

Dobłą praktyką jest pisemne poinformowanie jak największej liczby redakcji (telewizyjnych, prasowych i radiowych) o planowanym wydarzeniu – inauguracji *Święta Drzewa*. Wiadomość przekazujemy przynajmniej tydzień wcześniej, wraz z kontaktem telefonicznym i mailowym do koordynatora akcji. Warto także odwiedzić redakcję osobiście – najlepiej z sadzonką drzewka w rękach. Po wydarzeniu możemy przesłać dziennikarzom krótkie sprawozdanie, koniecznie ze zdjęciem.

Wokół nas jest biznes – zaproś go

Święto Drzewa to dobry czas aby nawiązać współpracę z firmami. Można poprosić je o ufundowanie sadzonek drzew – z wyjaśnieniem celu programu. Można zaprosić do udziału w obchodach *Święta Drzewa* przedsiębiorstwa z najbliższego otoczenia. Ważny jest każdy przedsiębiorca, zarówno prowadzący dużą firmę jak i małą, taką jak piekarnia, zakład fryzjerski czy warsztat samochodowy. Dobłą praktyką jest także włączenie firm np. sklepów i centrów handlowych do wspólnej zbiórki makulatury na rzecz ratowania koni.

Wokół nas tworzymy kulturę – nie zapomnij

Nie zapomnij wszystkim partnerom podziękować, najlepiej wręczając osobiście specjalnie napisane słowa. Spotkanie także może być okazją do przekazania najlepszych prac z konkursu plastycznego poświęconego drzewom oraz czasem na omówienie współpracy podczas następnej edycji *Święta Drzewa*.

Urząd Gminy Bralin

Współpraca społeczna i działanie obywatelskie

Święto Drzewa jak większość programów Klubu Gaja nakierowany jest na wypracowanie trwałej zmiany społecznej. Nie będzie to możliwe bez współpracy i zaangażowania obywatelskiego. Z drugiej strony wszyscy partnerzy Święta Drzewa – od indywidualnych osób po całe społeczności – przystępują do działań programu całkowicie dobrowolnie dostrzegając w nim korzyści nie tylko dla siebie, ale przede wszystkim dla swojego otoczenia, regionu, a w końcu całej planety.

Zasada współpracy, powiększania liczby partnerów sprawia, że zasięg Święta Drzewa z roku na rok powiększa się i co ciekawe, jest systematycznie przenoszony do innych krajów. Współpraca i udział społeczny jest również gwarancją kontynuacji programu w kolejnych latach. Święto Drzewa zostało dostrzeżone przez Instytut Spraw Publicznych i rekomendowane w wydawnictwie *Inspirator Obywatelski* – przewodnik po nieformalnej edukacji obywatelskiej w bibliotekach publicznych i nie tylko... Informator trafił do bibliotek w kraju i za granicą jako zbiór dobrych praktyk dla działań obywatelskich w sferze ochrony środowiska.

ROMAN WOJTYSIAK Wójt Gminy Bralin

Lista powodów, dla których warto sadzić drzewa jest bardzo długa. Jako wójt gminy czuję się odpowiedzialny za stan lokalnej przyrody, która ma zapewnić naszym mieszkańcom relaks i spokój. Dostarczyć im również głębokich wartości duchowych i kulturowych, płynących z piękna otaczającego nas krajobrazu. Wyróżnienie naszego zaangażowania w 8. edycję Święta Drzewa buduje w nas poczucie wiary i sensu nawet najmniejszych prac podejmowanych w celu aktywizacji dzieci, młodzieży i dorosłych do konkretnych działań na rzecz czystości środowiska. Dodatkowo mobilizuje i zachęca nas do dalszych posunięć, które będą rozbudzać i pogłębiać w mieszkańcach Gminy Bralin zamiłowanie oraz szacunek dla przyrody.

Jak co roku *Święto Drzewa* organizuje Starostwo Powiatowe w Limanowej wraz z partnerami: Nadleśnictwem Limanowa, Stary Sącz oraz Gorczańskim Parkiem Narodowym. Na początku programu Powiatowe Centrum Ekologiczne działające w Starostwie Powiatowym w Limanowej pobiło rekordy nie tylko w liczbie posadzonych drzew, ale również w liczbie szkół, które zdecydowały się tego dnia posadzić drzewa. Wraz z młodzieżą, drzewa sadzą przedstawiciele powiatowych władz samorządowych na czele ze Starostą Limanowskim, dyrektorem i pracownikami Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa oraz partnerami strategicznymi. Podczas sadzenia prowadzą prelekcje związane z ekologią, drzewami i ochroną środowiska. Akcja sadzenia drzew odbywa się we wszystkich chętnych szkołach z całego powiatu limanowskiego. Każda edycja sadzenia drzew rozpoczyna się inauguracyjnym spotkaniem nauczycieli z władzami powiatu oraz partnerami projektu w celu omówienia nadchodzących kolejnych obchodów. Od początku istnienia PCE w powiecie limanowskim posadziliśmy ponad 3 500 drzew, angażując rocznie setki wolontariuszy z których najmłodszym uczestnikiem był Dominik Goliński, lat 2 wychowanek Miejskiego Żłobka w Limanowej. Podczas obchodów *Święta Drzewa* w powiecie limanowskim odbywają się zajęcia, apele, konkursy a nawet całodniowe akademie związane z sadzeniem

drzew, przyrodą, ekologią i segregacją śmieci. Drzewa sadziły nie tylko dzieci i młodzież, ale również Zarząd Powiatu Limanowskiego, wójtowie, dyrektorzy szkół, księża oraz nauczyciele. W 8. edycji *Święta Drzewa* Powiatowe Centrum Edukacji w Limanowej otrzymało nagrodę specjalną Złote Czarodziejskie Drzewo 2010 – za konsekwentną i wieloletnią realizację programu.

Święto Drzewa zyskało duże uznanie **Urzędu Miasta w Koszalinie**, który angażuje dzieci w wieku przedszkolnym, młodzież koszalińskich szkół i dorosłych mieszkańców miasta. W akcję włączają się koszalińskie firmy, głównie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej oraz lokalne media. Środki finansowe na potrzeby tej inicjatywy zabezpieczane są w Gminnym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Co roku jednostki oświatowe organizują występy artystyczne, konkursy, happeningi. Sadzone są dziesiątki drzew. W 2007 r. umożliwiono mieszkańcom i gościom Koszalina składanie przyrodniczych życzeń. Od 10 września do 10 października w wystawionej w ratuszu w specjalnej księdze można było zapisać życzenia dla Ziemi, dla drzew, dla przyrody, a kartki z życzeniami wrzucano do *Skrzyni Życzeń*. **Joanna Bazylczyk** z Urzędu Miasta w Koszalinie: *Edukacją ekologiczną zajmuję się w urzędzie razem z moją koleżanką. Zależy nam na tym czym się zajmujemy, a inni pracownicy urzędu i nasi zwierzchnicy nam*

Szefowie misji dyplomatycznych w Nadleśnictwie Krynki

w tym sprzyjają. Jeśli mamy informacje o ciekawych inicjatywach ekologicznych staramy się maksymalnie je wykorzystać, wykreować to wydarzenie, zrobić mocną akcję.

Centrum Edukacji Ekologicznej przy Urzędzie Miasta w Ostrowcu Świętokrzyskim w 7. edycji programu zaangażowało ponad 2,7 tysiąca uczestników ze wszystkich gminnych placówek oświatowych: dziewięciu przedszkoli, 12 szkół podstawowych, pięciu gimnazjów. W każdej placówce powołano koordynatorów ds. edukacji ekologicznej. W sumie posadzono 2 tysiące drzew, krzewów i roślin ozdobnych; zorganizowano pikniki i akcje edukacyjno-ekologiczne. W 8. edycję *Święta Drzewa* zaangażowało się już ponad 3 tysiące uczestników.

Urząd Miasta i Gminy Prusice zadeklarował posadzenie 100 drzew oraz 500 uczestników przy współpracy z Nadleśnictwem Oborniki Śląskie. Drzewka zostały posadzone na terenie całej gminy: w miejscowościach Budzicz, Skokowa, Piotrkowice i Prusice. Duży udział w sadzeniu mieli uczniowie. Ponadto w akcji wzięło udział stowarzyszenie Młodzież z Budzicza i Gminny Ośrodek Kultury i Sportu.

Nadleśnictwo Bogdaniec i Urząd Miasta i Gminy Witnica łącznie zaangażowali społeczność lokalną w coroczną

akcję sadzenia drzew w liczbie odpowiadającej aktualnej liczbie mieszkańców gminy. Posadzono 2500 drzew w ramach projektu *Jedno drzewko na jednego mieszkańca Gminy Witnica*.

Nadleśnictwo Krynki w 7. edycji *Święta Drzewa* zaangażowało we wspólne sadzenie drzew 44 szefów misji dyplomatycznych akredytowanych w Polsce. Posadzono szpaler lip. Dzięki temu, każdy z krajów ma tu, na skraju Zjednoczonej Europy, własne drzewko. Nadleśniczy **Waldemar Sieradzki** opowiadał podczas wręczenia statuetki Czarodziejskiego Drzewa: *Już wcześniej w naszym nadleśnictwie organizowaliśmy działania w ramach Święta Drzewa, choć do tej pory nie były one przez nas zgłaszane. Zastanawialiśmy się jak grupę dyplomatów zainteresować naszą przyrodą, jak sprawić, by zostawili tu po sobie jakiś ślad. Zaproponowałem, aby każdy z nich posadził drzewo. Okazało się, że sprawiło im to ogromną radość i właśnie to najbardziej z wizyty na Podlasiu zapamiętali.* W 8. edycji *Święta Drzewa* młodzież z Zespołu Szkół Samorządowych w Krynkach, Gimnazjum im. Powstańców Styczniowych w Szudziałowie oraz Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstań Narodowych w Szudziałowie uroczyście, wspólnie z nauczycielami i przedstawicielem nadleśnictwa posadzili *Drzewka dla pokoju 2010*. Aby ten dzień był niezapomnianym i pouczającym przeżyciem, na pamiątkę

rozdano uczniom bezpłatnie ponad 900 sztuk sadzonek drzew leśnych. Wspólnie działania dzieci i leśników zostały udokumentowane przez Regionalną Telewizję Białostok.

Dzieci z **Przedszkola Publicznego nr 3 w Kamiennej Górze** uczestniczyły w zabawach dydaktycznych, zajęciach ekologicznych i plastycznych. Pokolorowały zaproszenia dla gości na uroczystość *Święta Drzewa*, na które zaprosili: burmistrza miasta, naczelnika Urzędu Skarbowego, przewodniczącą Rady Miasta, przewodniczącego Związku Nauczycielstwa Polskiego, dyrektora przedszkola, z nadleśnictwa kamiennogórskiego.

O drzewach sadzonych przez **Parafię Ewangelicko-Augsburską w Szczyrku-Salmopolu** można było wielokrotnie przeczytać w prasie. A to za sprawą znakomitości, które udało się pozyskać dla projektu: mistrza świata w skokach narciarskich, Adama Małysza i jego trenera, Hannu Lepistöe. Drzewa w tworzonej Ogródzie Reformacji zasadzili również wszyscy burmistrzowie *Beskidzkiej 5* czyli gmin: Brennej, Wisły, Szczyrku, Istebnej i Ustronia. Teren obsadzany drzewami z okazji 500-lecia reformacji obejmuje dwa miejsca w Beskidzie Śląskim. Pierwsze znajduje się wokół kościoła ewangelickiego w Szczyrku-Salmopolu. Drugie – przy szlaku spod Białego Krzyża na Przełęczy Salmopolskiej w kierunku Kotarza. Droga ta prowadzi do wzniesionego stara-

niem Jana Byrta Ołtarza Europejskiego, wybudowanego z kamieni przesłanych z całego świata. Ksiądz **Jan Byrt**, proboszcz parafii ewangelickiej w Szczyrku-Salmopolu dla portalu wiadomości24.pl: *Beskidzkie lasy w okresie kontrreformacji były schronieniem dla ewangelików. Jeszcze teraz można zobaczyć kilka ocalałych kamiennych ołtarzy. One przypominają nam czasy, gdy w cieniu lasów odprawiano tajne nabożeństwa, chrzczono dzieci i przyjmowano Komunię Świętą. Teraz te lasy potrzebują naszej pomocy. Gdy zapytano Marcina Lutra, co by zrobił, gdyby jutro był koniec świata, odpowiedział – zasadziłbym jeszcze dzisiaj jabłonkę!*

Święto Drzewa przygotowano po raz trzeci w ramach Forum Ochrony Przyrody Mazurskiej. Inicjatorem akcji było **Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej i Kulturalnej w Mrągowie**. Święto wsparły Zielone Dzieciaki Zosi Wojciechowskiej, Mazurski Park Krajobrazowy z Krutyni, Młodzieżowy Dom Kultury w Mrągowie i Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie. Sadzeniu klona, zafundowanego przez firmę Remondis, towarzyszyła orkiestra dęta z Mrągowa. Muzycy odegrali hymn Unii Europejskiej i pomogli posadzić drzewo, które w symboliczny sposób zostało objęte przez dzieci dłońmi. Specjalne drzewko dla pokoju – jesiona wyniosłego – otrzymała 10 Leśna Drużyna Harcerska. W tym dniu zorganizowano także wystawę i warsztaty.

Gimnazjum nr 1 w Izdebkach

Sadzenie drzew, zakładanie ogrodów

Program *Święto Drzewa* przynosi korzyści dla środowiska przyrodniczego człowieka, estetyki otoczenia i krzewienia wiedzy humanistycznej. Sadzenie drzew w leśnych młodnikach to pretekst by zorganizować wycieczkę do lasu, która z kolei, tworzy okazję do wyciszenia się, refleksji i odpoczynku. Drzewa sadzone w ramach *Święta Drzewa* często trafiają do przyszkolnych i przedszkolnych ogrodów. Mogą one stać się siedliskiem dla roślin i zwierząt, ale także miejscem wytchnienia dla zabieganego współczesnego człowieka.

Upiększanie szkolnych ogrodów, sadzenie w nich drzew i krzewów ozdobnych pozwala na dostrzeganie najprostszego piękna wokół siebie, a także na podnoszenie własnej wartości uczestników programu. Swoim działaniem wzbogacają najbliższe otoczenie i robią to nie tylko dla siebie, ale i dla przyszłych pokoleń. Natomiast dobrze przedstawione zagadnienie światowego pokoju, poparte sadzeniem drzew na cześć wolności i równości wszystkich ludzi, może być wartościowym i ciekawym elementem edukacji młodych ludzi.

IWONA GRABOWSKA
nauczycielka w Szkole
Podstawowej
im. M. Konopnickiej
w Leszczynie Szlacheckim

Nasza szkoła posadziła w różnych miejscach 16 tysięcy drzew podczas 7 edycji Święta Drzewa. W miejscowości Ciachcin głównym celem nasadzeń było utworzenie remiz śródpolnych, które zapewniają korzystne warunki osłonowe i żerowe dla zwierząt dziko żyjących. Nawiązaliśmy współpracę z Nadleśnictwem Płock, leśnictwami: Drobin, Sikórz, Gozdowo, Urzędem Marszałkowskim w Płocku i Urzędem Gminy w Bielsku, od którego otrzymaliśmy ok. 50 sadzonek, którymi uzupełniliśmy braki w drzewostanie szkolnym. Z roku na rok teren naszej szkoły zbliża się do lasu, a budynek szkoły to leśniczówka. I to nas cieszy.

Drzewa można sadzić wzdłuż drogi. Taki pomysł realizuje **Gimnazjum Nr 1 w Izdebkach**. Po raz kolejny przystąpiło do *Święta Drzewa*. Motywacją była tym razem większa, gdyż kilkuletnia współpraca gimnazjum i Nadleśnictwa Izdebek z Klubem Gaja zaowocowała nagrodą w ogólnopolskim konkursie *Czarodziejskiego Drzewa*, właśnie za pomysł sadzenia świerków w pasie drogi na tzw. serpentynach. Akcję sadzenia świerków rozpoczęto sześć lat temu. Nagroda motywuje dlatego z jeszcze większym entuzjazmem i zapalem uczniowie uczestniczyli w obchodach 8. edycji *Święta Drzewa*. Ta uroczystość na stałe wpisała się już w kalendarz imprez szkolnych.

Gimnazjum nr 1 im. Niepodległości Polski w Bielsku Podlaskim podobnie jak w ubiegłych latach przystąpiło do *Święta Drzewa*. W ramach współpracy z Nadleśnictwem w Bielsku Podlaskim i szkołą leśną w Grabowcu otrzymało 15 sadzonek drzew i krzewów. Wszystkie egzemplarze roślin zostały zasadzone na terenie placu szkoły przez uczniów świetlicy środowiskowej *Przyjaciele*, dyrekcję szkoły i nauczycieli.

Uczniowie **Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Reja w Bielsku-Białej** posadzili 500 jodeł, buków i modrzewi. Inicjatywa sadzenia drzew przyczyniła się także do rozwinięcia innego projektu zaprzyjaźnionej parafii ewangelickiej w Szczyrku-Salmopolu – wieszania budek lęgowych dla ptaków. Dotychczas udało się zamontować, albo przekazać ochotnikom do powieszenia w swoim miejscu zamieszkania – blisko 180 budek. Dwie z nich przyjął Adam Małysz.

Uczniowie z **Zespołu Szkół w Gościnie** Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi wzięli udział w sadzeniu drzew nad rzeką Parsętą. Głównym organizatorem akcji było Koło Wędkarskie, świętujące swoje 60-lecie. Akcji towarzyszyły zajęcia przeprowadzone przez przedstawiciela Klubu Gaja i konkurs wiedzy ekologicznej. Hasło *Parsęta to rzeka, nad którą warto wracać, dbajmy o nią razem* towarzyszyło pracy i zabawie. Każde posadzone drzewko zostało opaliskowane i podpisane imieniem.

Gimnazjum w Opalenicy postanowiło przystąpić do *Święta Drzewa* i utworzyć na terenie Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Sielinku ogród polisensoryczny. Ogród, w którym o każdej porze roku drzewa, krzewy i byliny będą nas zachwycać, m. in. swoją barwą, zapachem i dźwiękiem. Uczniowie z gimnazjum i ośrodka, dyrektorzy obu placówek, nauczyciele, rodzice, opiekunowie, a także zaproszeni goście – burmistrz Opalenicy, leśniczy reprezentujący Nadleśnictwo Grodzisk Lasówki zasadzili wokół ośrodka dęby, kasztanowce i brzozy.

Uczniowie **Zespołu Szkół w Czarnej Wsi Kościelnej** włączyli się do *Święta Drzewa* i nawiązali współpracę z Nadleśnictwem w Czarnej Białostockiej. W akcji sadzenia wzięło udział 120 uczniów, którzy z wielkim zaangażowaniem zakopywali korzenie sadzonek na terenie otaczającym budynek szkolny. Część sadzonek zabrano do domów w celu posadzenia ich przez uczniów w przydomowych ogródkach.

Dzięki hojności Nadleśnictwa Grotniki **Szkoła Szpitalna przy Wojewódzkim Centrum Ortopedii i Rehabilitacji Narządów Ruchu w Łodzi** pozyskała piękne jarzęby szwedzkie i po raz kolejny aktywnie obchodziła *Święto Drzewa*. Pogoda sprzyjała, dlatego z dużą radością przystąpiono do sadzenia drzewek w szpitalnym ogrodzie. Chłopcy kopali dołki, a dziewczęta umieszczały sadzonki w ziemi.

Dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi w Lubinie posadziły drzewka iglaste w ogrodzie przedszkolnym. Uroczystość została przeprowadzona dzięki współpracy z leśniczym z Nadleśnictwa Lubin. W akcji wzięło udział ok. 120 dzieci.

Dzieci z **Przedszkola im. M. Kownackiej w Białej Nyskiej** do *Święta Drzewa* przystąpiły po raz pierwszy. Wspólnie ze swoją wychowawczynią zasiały nasionka drzew. Po wielu ciekawych i pełnych informacji zajęciach dowiedziały się jak należy dbać o to, aby w przyszłym roku posadzić drzewa wyhodowane z nasion.

Miejskie Przedszkole 99 w Paniewnikach zorganizowało *Święto Drzewa* na terenie Kalwarii Ojców Franciszkanów. Do udziału w obchodach zaproszono ojca proboszcza, przedstawiciela Nadleśnictwa Katowice, leśniczego oraz dzieci i nauczycieli pięciu ligockich i panewnickich przedszkoli. Sadzonki podarowało Nadleśnictwo Katowice. Każde przedszkole posadziło swoje drzewko.

Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Bralinie uczestniczyło w *Święcie Drzewa* po raz kolejny. Uczniowie wszystkich klas na szkolnym apelu przedstawiali przygotowane przez siebie plakaty – prezentacje drzew. Przeprowadzono także konkurs *Drzewo w fotografii*, konkurs wiedzy o drzewach, a przez szkolny radiowęzeł cały dzień podawano w ciekawej formie informacje na temat drzew. Wokół szkoły posadzono 15 krzewów, a w akcji udział wzięło 187 uczniów oraz 22 nauczycieli.

Gminne Przedszkole w Kolbieni

Ochrona starych drzew

Jednym z działań programu *Święto Drzewa* jest otaczanie opieką starych drzew, wyszukiwanie pomników przyrody, drzew świadków historii. Drzewa mające po kilkaset lat i będące świadkami wielu wydarzeń, mogą stać się wstępem do lekcji historii lokalnej. Są także pomocne w nawiązaniu relacji z osobami starszymi, które mogą opowiedzieć niezwykle osobiste historie związane z drzewami w swojej okolicy. Spotkanie z ogromnym i wiekowym drzewem to początek budzenia szacunku do historii lokalnej ojczyzny. To także rozbudzanie świadomości potrzeby ochrony starych drzew.

Każdy z nas może spróbować poszukać w swoim otoczeniu pięknych, okazałych drzew i zgłosić je do ochrony pomnikowej. Aby uznać drzewo za pomnik przyrody, powinno ono, w zależności od gatunku, spełniać określone kryteria, m.in. mieć odpowiedni obwód pierśnicy. Często jednak mogą to być także grupy drzew oraz drzewa o znacznie mniejszych rozmiarach, ale stanowiące najstarsze, największe i najcenniejsze okazy. Tylko my sami możemy doprowadzić do uznania drzewa za szczególny obiekt przyrodniczy.

MIROSŁAW DUŻY
Burmistrz Miasta
Łaziska Górne

W naszej gminie po raz pierwszy obchodziliśmy Święto Drzewa w 2009 r. Objęto opieką konserwatorską i pielęgnacyjno-przyrodniczą cenny drzewostan – 17 pomników przyrody. Ponadto przeprowadzono prace pielęgnacyjno-konserwacyjne parków miejskich oraz terenów zielonych. Posadzono także 304 drzewa i zaangażowano 1485 osób.

Jak zgłosić drzewo do ochrony

Aby zgłosić drzewo do ochrony pomnikowej należy złożyć wniosek do urzędu gminy lub miasta. Podstawową sprawą przy składaniu wniosku jest określenie gatunku interesującego nas drzewa. Na rynku jest dostępny szeroki wachlarz przewodników do oznaczania drzew i można z nich skorzystać. Pomiar obwodu drzewa dokonuje się na wysokości tak zwanej pierśnicy, czyli 130 cm od ziemi, jeśli drzewo na tej wysokości posiada kilka pni to mierzymy wszystkie i sumujemy. Ponadto wniosek powinien zawierać jak najdokładniejszą lokalizację obiektu, na której rośnie drzewo; w lesie należy podać obwód i podobwód leśny (jeśli nie mamy dostępu do map leśnych to wykorzystujemy mapy tradycyjne) można też zamieścić mapkę sytuacyjną z zaznaczonym drzewem. Dobrze, gdy wniosek zawiera również dokumentację fotograficzną obiektu. Już po złożeniu wniosku procedura kwalifikacyjna pomnika może trwać dosyć długo, więc warto systematycznie dowiadywać się u zajmujących się tą sprawą urzędników o los interesującego nas drzewa. Wzór wniosku można pobrać ze strony internetowej www.klubgaja.pl.

PKE Koło w Nowej Rudzie i młodzieżowy Ecoclub Drzewo Życia postanowili przyłączyć się do obchodów *Święta Drzewa* i zaprosić młodzież ze szkół, głównie z dzielnicy Słupiec. Nawiązali współpracę z Nadleśnictwem Jugów. Wspólnie ze Szkołą Podstawową nr 2 posadzili drzewka w szkółce leśnej. Do akcji przyłączyła się też biblioteka miej-

ska. Uczniowie postanowili również oznaczyć i opisać stare drzewa w dzielnicy Słupiec i zgłosić wnioski o powołanie pomników przyrody. To zadanie wykonały grupy z ZSP i Gimnazjum nr 2 w Nowej Rudzie. Przygotowano wnioski dla siedmiu sędziwych drzew.

Do obchodów *Święta Drzewa* w **Gminnym Przedszkolu w Kołbieli** przygotowywano się już od początku roku szkolnego. Najmłodsi wybrali się na wycieczkę, aby przyjrzeć się z bliska, rosnącej nieopodal, prawie stuletniej sośnie. Dzieci były zachwycone i zafascynowane, gdy po raz pierwszy zwrócono im uwagę na tak ogromne i wiekowe drzewo, które jest pomnikiem przyrody.

Przedszkole Publiczne w Mietkowie dzięki współpracy z *Książańskim Parkiem Krajobrazowy* wzięło udział w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez pracowników ośrodka. Dzieci poznały piękne drzewa w parku wokół zamku Książ. Porównywały ich szerokości, próbowały określać wiek drzew. Przedszkolaki mogły podziwiać najstarsze drzewa, będące świadkami historii. Uświadomiło to im, jak długo drzewo musi rosnąć.

Zespół **Szkół Specjalnych nr 2 w Lublińcu** od kilku lat uczestniczy w *Święcie Drzewa*. W 2010 roku działania rozpoczęto od wykonania gazetki szkolnej, zachęcając tym uczniów, rodziców i nauczycieli do udziału w akcji. Zorganizowano również wycieczkę po okolicy szlakiem pomników przyrody. Dzięki niej uczestnicy mogli podziwiać stare i piękne drzewa w jesiennej szacie.

Szacunkowe, minimalne wymiary drzew dla uznania ich pomnikami przyrody

gatunek drzewa	obwód w centymetrach mierzony na wysokości 130 cm od ziemi
bez czarny, bez koralowy, cis pospolity oraz wszystkie gatunki jałowca, żywotnika, jarząba, cyprysnika, czeremchy	100
leszczyna turecka, tulipanowiec, magnolia, miłorząb, sosna limba	150
grab zwyczajny, grusza polna, jabłoń płonka, jawor, topola, osika oraz wszystkie gatunki brzozy, wiązu	200
olsza czarna	220
daglezia, iglicznia, perełkowiec, pozostałe gatunki sosny, wszystkie gatunki modrzewia, jodły, choiny, jesionu, świerka	250
buk, kasztanowiec, robinia pseudoakacja, klony, platan, wszystkie gatunki dębu, lipy, wierzy	300
pozostałe topole	400

Przedszkole nr 22 w Koszalinie

Przedstawienia, happeningi

Święto Drzewa inspiruje wielu uczestników do różnorodnych działań artystycznych. Stwarza możliwości przekazywania wiadomości o rzeczach ważnych, w sposób twórczy i radosny. Pracując w grupie nad przedstawieniem czy happeningiem uczymy się współpracy, poszukujemy nowych rozwiązań, sięgamy głębiej w siebie i odkrywamy nowe możliwości. Przedstawienia i happeningi, i wszelkie inne formy parateatralne ubogacają *Święto Drzewa* i przenoszą go w krainę sztuki.

Teatr daje ogromne możliwości ekspresji i wyrażania siebie. Prezentując widzom przedstawienie, spektakl czy happening wchodzimy z nim w dialog gestu, słowa, barwy i przestrzeni. Zazwyczaj przygotowywane przez uczestników *Święta Drzewa* inscenizacje mają bogatą oprawę plastyczną i muzyczną. Jeśli rzecz dzieje się poza murami placówki – w otwartej przestrzeni publicznej – stwarza okazję do propagowania programu, jego idei i działań, do odnajdywania nowych partnerów i nowych odbiorców. Dobrze przygotowane happeningi i przedstawienia pozwalają także na poszerzenie znaczeń takich jak drzewo, człowiek, Ziemia i wiele innych – odkrywania ich metafor, połączeń, treści duchowych i estetycznych.

IWONA CHOJECKA Dyrektor Zespołu Szkół w Lekowie

Do udziału w Święcie Drzewa zaprosiliśmy proboszcza parafii rzymsko-katolickiej i parafii grecko-katolickiej. Postanowiliśmy, że w ramach akcji zasadzimy młode drzewka wokół kościoła i cerkwi. Dzięki współpracy z Nadleśnictwem Zaporowo otrzymaliśmy 200 sadzonek. Do akcji włączyli się także rodzice, którzy wspólnie z dziećmi sadzili drzewa. Wszystkie dzieci miały na głowach piękne opaski z kolorowymi listkami, dlatego też nie mogły przejść przez naszą miejscowość niezauważone.

Uczniowie **Szkoły Podstawowej nr 18 w Olsztynie** w przebraniach i z przygotowanymi transparentami uczestniczyli w happeningu. Podczas hucznego przemarszu przez miasto, dzieci skandowały hasła nawołujące do ochrony drzew. Koło szkoły posadzono klona czerwonego i migdałowca. Wcześniej w klasach przeprowadzono cykl lekcji na temat rozpoznawania gatunków drzew, rodzajów lasu oraz sposobów zapobiegania zmniejszaniu powierzchni lasów.

Dla **Gimnazjum w Zalesiu Górnym** bohaterką *Święta Drzewa* była lipa. Z nią związane były tematykę konkursów: plastycznego – *Wariacje na temat lipy* i literackiego – *Ale lipa*. Ten ostatni polegał na napisaniu najbardziej nieprawdopodobnego opowiadania, rozgrywanego się w świecie rzeczywistym. Na tle dekoracji wykonanej z kompozycji plastycznych prac konkursowych oraz plakatów ekologicznych uczniowie klasy II c wygłosili montaż słowny, opowiadający o występowaniu, historii gatunku, zastosowaniu oraz o ciekawostkach na temat lipy. Następnie gość z Nadleśnictwa Chojnów wygłosił ciekawą pogadankę na temat lipy.

Przedszkole Gminne w Krosnowicach postanowiło akcję *Święta Drzewa* przeprowadzić jako *Tydzień Ekologiczny*. Podczas spaceru po pobliskich łąkach dzieci odnajdywały zadania, które *Leśne Licho* ukryło w kopertach na drzewach i w krzakach. Dotyczyły one wiedzy przyrodniczej np. zasady zachowania się w lesie, rozpoznawania drzew, śpiewania piosenek ekologicznych. Na koniec *Licho* schowało... czekoladę. Przez cały miesiąc dzieci przygotowywały też przedstawienie dla rodziców *Spotkanie z jesienią*. Pomagały wykonać scenografię, rekwizyty (jesienne fruwaki, drzewa) i stroje, uczyły się ról i tańców.

Kolejny już raz **Miejskie Przedszkole nr 1 Akademia Malucha w Zambrowie** przyłączyło się do *Święta Drzewa*. Przedszkolaki brały udział w różnorodnych zabawach przyrodniczych. Starsze grupy przygotowały transparenty i ulotki zachęcające do ochrony drzew. Spontanicznie i z radością przedszkolaki w ramach happeningu przemaszewowały ulicami miasta rozdając przechodniom samodzielnie wykonane ulotki.

Święto Drzewa w **Przedszkolu Miejskim nr 27 w Sosnowcu** ma kilkuletnią tradycję. W 2010 roku wykonano w przedszkolu makietę lasu oraz prace plastyczne na temat drzew. Dzieci wzięły udział w wielu zabawach ekologicznych w pobliskim parku. Na terenie ogrodu przedszkolnego posadzono *Drzewo dla Pokoju* – wierzbę japońską, a całą akcję uwieczniono uroczystym ślubowaniem – by dbać o nasze środowisko.

W dniu *Święta Drzewa* dzieci i nauczyciele z **Samorządowego Przedszkola nr 110 w Krakowie** przyszli do przedszkola ubrani w kolorze zielonym. Wszystkie grupy z przedszkola zebrały się w umówionym miejscu w *lesie na polanie* w holu przy jesiennej dekoracji. Nastąpiło powitanie dzieci przez nauczycielkę – *Witam wszystkich, którzy...* (lubią się śmiać, mają w domu jakieś zwierzątko, kochają przyrodę, mają na sobie ubranie w kolorze zielonym itd. Ci, co czują się powitani machają do siebie ręką). Nauczycielka przybliżyła dzieciom powód spotkania. Wszyscy zaśpiewali piosenkę *Liczenie kukulki* – przedszkolny hymn z okazji tego święta przy akompaniamencie pianina i trójkątów.

Święto Drzewa w **Publicznym Przedszkolu w Toszku** trwało kilka dni. Wzięli w nim udział nauczyciele, dzieci i rodzice (120 osób). By sprawdzić czujność *młodych ekologów* udano się na spacer ulicami miasta. Zadaniem dzieci było zaobserwować stan zadrzewienia w mieście. Zagadki, piosenki, konkursy i zadania do wykonania to jest to, co dzieci lubią najbardziej. Podczas imprezy pod hasłem *Pomarańczowy dzień* dzieci wszystkich grup ubrane na pomarańczowo, na podobieństwo jesiennych drzew, mogły się wykazać posiadaną wiedzą nie tylko dotyczącą drzew, ale całego środowiska przyrodniczego.

Po raz kolejny **Szkoła Podstawowa im. A. Fiedlera w Nowej Wsi** przyłączyła się do *Święta Drzewa*. W tym dniu uroczystym ubrano szkolnego Kasztanowca w odświętną białą koszulę a drzewka klasowe, posadzone w ubiegłym roku, przybrano w kolorowe ozdoby. Odbyły się w tym dniu apele, przedstawienia i pogadanki w klasach. Kilka dni wcześniej w szkole pojawiły się informacyjne plakaty na temat tego święta.

Szkoła Podstawowa nr 10 w Tarnobrzegu przystąpiła do programu po raz pierwszy w 2010 roku. W ramach realizacji programu odbyły się dwa spotkania *Szkolnego Klubu Gaja*. Na pierwszym uczniowie z zainteresowaniem wysłuchali pięknej *Bajki o drzewie* oraz oglądali prezentację multimedialną *Drzewa*, która dostarczyła uczestnikom wiadomości na temat budowy drzewa i rodzajów drzew, przygotowana przez jedną z opiekunek klubu. Spotkanie zakończyła projekcja filmu *W lesie o każdej porze*.

W **Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Debrzynie** na szkolnym korytarzu stworzono drzewo marzeń. Na własnoręcznie ozdabianych listkach uczniowie i nauczyciele wypisywali marzenia. Leśniczy z Nadleśnictwa Człuchów czytał uczniom fragmenty książki o mieszkańcach lasu oraz zainicjował konkurs fotograficzny *Drzewo w obiektywie*.

Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 5 w Poznaniu

Zajęcia w terenie, lekcje tematyczne i konkursy

Jak pokazują raporty nadsyłane ze szkół w całej Polsce *Święto Drzewa* stwarza nieograniczone możliwości edukacyjne. O drzewach można mówić podczas lekcji języka obcego, na matematyce, geografii, fizyce, chemii, zajęciach z przedmiotów zawodowych, a nawet na wychowaniu fizycznym. Różnorakie owoce drzew i ich liście są tematem konkursów literackich i plastycznych. W te ostatnie angażują się chętnie najmłodsi uczestnicy programu. Powstają całe galerie prac i duże ręcznie wykonane plakaty edukacyjne, które zdobią klasy i korytarze.

Prowadzenie zajęć w terenie i kontakt z przyrodą zaszczepia u młodych ludzi szacunek do przyrody. Bezpośrednie doświadczenie nie tylko daje wiedzę ale także buduje związki emocjonalne z miejscem. To ważna forma nauki jakiej potrzebują uczniowie XXI wieku, która pozwala oderwać się od szkolnej ławki, często rozwinąć nowe nieodkryte dotychczas zainteresowania, odszukać drzewa – pomniki przyrody, albo po prostu przytulić się do drzewa... i tak leczyć.

MAŁGORZATA SZWALEC
nauczycielka w Szkole Podstawowej Specjalnej im. Juliana Tuwima w Stargardzie

W związku ze Świętem Drzewa zorganizowaliśmy wycieczkę do Ostoji Przyrody w Strachocinie. Dzieci poznawały gatunki drzew i podziwiała ich piękno w jesiennej szacie. Miały okazję do zabawy w terenie. Poprzez rozwiązywanie zagadek dotyczących drzew i mieszkańców lasu dowiedziały się – „do czego potrzebne są drzewa”. Posadziły też drzewka wokół szkoły i nadały im imiona. Złożyły przyrzeczenie, że będą przyjaciółmi drzew; będą o nie dbać.

Na Kubalonce w Beskidzie Śląskim w **Zespole Szkół Specjalnych przy Wojewódzkim Centrum Pediatrii Kubalonka w Istebnej** obchody 8. edycji *Święta Drzewa* przebiegały pod hasłem: *Drzewa też leczą*. Na terenie parku wokół szpitala posadzono 30 drzew, w tym drzewko dla pokoju – jodłę koreańską uważaną za drzewo zdrowia, mądrości i zgody. Dzięki współpracy z Nadleśnictwem Wisła zorganizowano zajęcia w stacji terenowej Karpackiego Banku Genów w Wyrchczadecze. Na wycieczkach w lesie dzieci – pacjenci centrum pediatrii uczyły się rozpoznawać gatunki drzew i określać ich wiek. Były to jednocześnie zajęcia z rehabilitacji klimatycznej.

Już po raz ósmy **Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wlkp. w Pniewach** wzięła udział w programie. Co roku placówkę wspierają leśnicy z Nadleśnictwa Pniewy. W 2010 roku zaproszony leśnik poprowadził wyjątkowe lekcje, podczas których czwartoklasiści *zwiedzali* las wiosenny, letni, jesienny i zimowy. Cztery pory roku w lesie zachwyciły ich kolorami, zmiennością nastrojów i różnorodnością leśnych mieszkańców. Uczniowie nauczyli się rozróżniać pospolite gatunki drzew, rozpoznawali dary lasu i dowiedzieli się, jak określić wiek drzewa.

W **Szkole Podstawowej w Sierzchowie** każdy mógł się pochwalić swoimi wiadomościami w trakcie rozwiązywania rebusów, łamigłówek o drzewach. Podczas konkurencji sportowych np. rzucając szyszką na odległość, czy zbierając kasztany i żołędzie na czas, każdy mógł sprawdzić swoją sprawność fizyczną. Aby uczcić ten dzień wszyscy uczestnicy zabawy złożyli swoje podpisy na pamiątkowej kartce, którą umieścili w *Magicznej butelce czasu* i zakopali pod *Drzewem dla Pokoju*.

Uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. J.P. II w Gromniku po raz pierwszy przeprowadzili *Święto Drzewa* oraz posadzili *Drzewo dla Pokoju*. Mieli też okazję oglądać ślady bytności bobrów i posłuchać ciekawych opowieści o ich działalności z ust przesympatycznego leśnika. W Dniu Komisji Edukacji Narodowej posadzili też w parafialnym ogrodzie skalnym *Drzewko dla Pokoju*. Uczniom bardzo spodobała się ta inicjatywa i w następnych latach chcą ją kontynuować.

Szkoła Podstawowa nr 9 w Mysłowicach w 2010 r. po raz pierwszy przystąpiła do obchodów *Święta Drzewa*. Niestety placówka zlokalizowana jest w centrum miasta i nie miała możliwości posadzenia drzew. W związku z tym postanowiła znaleźć inne sposoby na propagowanie wśród dzieci i dorosłych edukacji ekologicznej. Ogłoszono konkur-

sy pod hasłem *Moje drzewo i Jesienna kompozycja*. Klasy młodsze pojechały na wycieczkę do lasu do Nadleśnictwa Katowice – do Leśnej sali.

Punktem kulminacyjnym obchodów *Święta Drzewa* w **Zespole Szkół i Przedszkola w Kaletach Miotku** była akademia. Podczas uroczystości wszystkie prace uczniów przygotowane na konkurs plastyczny zostały przedstawione w postaci prezentacji multimedialnej, którą pięknie dopełniły odgłosy natury oraz recytacje utworów Zbigniewa Jerzyny. Akademię uświetnili swą obecnością między innymi zastępca burmistrza miasta Kalety oraz przedstawiciel ds. edukacji z Nadleśnictwa Świerklaniec.

Szkoła Podstawowej nr 1 im. Władysława Sebyły w Kłobucku już po raz ósmy przyłączyła się do *Święta Drzewa*. W szkole zorganizowano cały *Tydzień Drzewa*, rozwiązywano zagadki, rozpoznawano drzewa na planszach dydaktycznych, organizowano zajęcia plastyczne. Prace uczniów wykonane różnymi technikami zostały przedstawione na gazetkach i wystawach klasowych.

W ramach obchodów *Święta Drzewa* w **Szkole Podstawowej nr 1 w Bielsku-Białej** przeprowadzono zajęcia mające na celu wdrażanie dzieci do wnikliwego obserwowania przyrody. Uczniowie obserwowali fakturę kory różnych gatunków drzew, wykonali prace plastyczne z użyciem fragmentów kory drzew, wykonali wystawę na korytarzu głównym.

Święto Drzewa na stałe wpisało się w kalendarz imprez **Gminnego Publicznego Przedszkola w Zebrzydowicach – Oddział w Kończycach Małych**. Przygotowania do uroczystości rozpoczynają się już kilka tygodni wcześniej. W trakcie zajęć przedszkolnych realizowano tematykę związaną z lasem i jego ochroną. Do zajęć wykorzystywano materiały naturalne tj. kasztany, szyszki, żołędzie. Dzieci miały możliwość wzbogacenia swej wiedzy na temat drzew dzięki spacerom organizowanym do lasu i parku.

Święto Drzewa zakorzeniło się w tradycji **Zespołu Szkół w Krupskim Młynie**. W 2010 roku szkoła skupiła się na działaniach artystycznych mających na celu poznanie rodzimych drzew i krzewów. Dzieci zbierały liście, z których własnoręcznie wykonały zielniki. Świetlica szkolna zorganizowała, ciesząc się dużym zainteresowaniem, konkurs na *Kapelusz pani jesieni*. Na zajęciach koła ceramicznego uczniowie wykonywali bardzo efektowne gliniane liście-miseczki i liście-mydelniczki.

Szkoła Podstawowa w Woli Batorskiej

Zbieraj makulaturę, ratuj konie

Oszczędzanie papieru, tak samo jak wody czy energii, jest najprostszym przejawem troski o środowisko. Odkładając zużytą kartkę papieru na makulaturę zamiast do kosza, każdy może przyczynić się do ochrony środowiska i pomóc innym. Akcja *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* to próba zmiany postaw człowieka do otaczającego go świata, a szczególnie kurczących się zasobów naturalnych planety, a także pobudzanie wrażliwości na los zwierząt i naturalną chęć pomocy słabszym. Konie, dla których szukamy domu adopcyjnego, często przez całe życie ciężko pracowały w gospodarstwie lub w lesie. Są wśród nich takie, którym brakowało ciepłej stajni, dobrej opieki weterynaryjnej, a nawet jedzenia. Dzięki zaangażowaniu w zbiórkę makulatury dzieci, młodzieży, rodziców i społeczności lokalnych, a także firm, ratujemy kolejne konie, które znajdują nowy dom i opiekę.

Szkoły najbardziej zaangażowane w akcję otrzymują statuetkę Pegaza, dla upamiętnienia pierwszego konia uratowanego przez Klub Gaja, a także niepowtarzalną pamiątkę – rzeźbę konia *Pegaza*. Powstaje ona głównie dzięki pracy samych uczniów. Rzeźba wykonywana jest z drewnianych odpadów, gałęzi i – jak podkreśla artysta i autor Waldemar Rudyk – wiatru i przestrzeni. Jest więc niepowtarzalnym dziełem sztuki i natury, którym Klub Gaja stara się w oryginalny sposób docenić wyjątkowe szkoły.

KRZYSZTOF SKRZYPSKI terapeuta w Ośrodku Rehabilitacyjno- Edukacyjnym w Gdańsku

Jesteśmy oddziałem, w którym uczą się młodzi ludzie w wieku 18–20 lat o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu umiarkowanym i znacznym wraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Wszyscy moi podopieczni są na wózkach inwalidzkich. Do akcji włączyliśmy się w maju 2011 roku. W ciągu zaledwie 3 tygodni, ogłaszając wśród rodziców naszych wszystkich podopiecznych, iż rozpoczynamy zbierać makulaturę aby wspomóc ratowanie koni, udało się nam zebrać 385 kg makulatury.

W **Zespole Szkół w Osielcu** koordynator akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* przeprowadził we wszystkich klasach krótką pogadankę na temat celu akcji oraz o działalności Klubu Gaja. Przedstawił również klasom harmonogram zbiórek makulatury, które odbywały się średnio co półtora miesiąca. Oprócz makulatury uczniowie zbierali również butelki typu PET. Dla zachęcenia uczniów do zbiórki ogłoszony został konkurs międzyklasowy. Łącznie zebrano 5882 kg makulatury za kwotę 1000 zł oraz 86 kg butelek plastikowych typu PET.

W **Szkole Podstawowej Smyk w Bielsku-Białej** oprócz zbiórki makulatury przeprowadzono także kiermasz dobroczynny. W marcu uczniowie zrobili wystawę na Dzień Otwartej szkoły. Odwiedzający byli pod dużym wrażeniem zaangażowania i wiedzy uczniów. Również, cyklicznie przypominaliśmy o akcji zbiórki makulatury plakatami, gazetkami i krótkimi pogadankami. Do pomocy zaangażowano rodziców. Uczniowie VI klasy zarazili zbieraniem całą szkołę, co naprawdę przyczyniło się do zwiększenia świadomości w zakresie możliwej aktywności dobroczynnej i ekologicznej. Szkoła liczy tylko 85 uczniów ale udało się zebrać całkiem dużo makulatury!

Jak co roku, **Szkoła Podstawowa nr 307 w Warszawie**, wzięła udział w akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Społeczność szkoły dwukrotnie w tym roku szkolnym uczestniczyła w zbiórce makulatury. Makulaturę zbierali uczniowie, ich rodzice, pracownicy szkoły oraz mieszkańcy pobliskich osiedli. Przez kilka lat gdy szkoła uczestniczy w akcji, mieszkańcy osiedla zapamiętali ideę akcji i chcąc pomagać zwierzętom sami dopytują się kiedy będzie organizowana kolejna zbiórka. Dzięki zaangażowaniu społeczności szkolnej i mieszkańców osiedla udało się w roku szkolnym 2010/2011 uzyskać i przekazać na rzecz ratowania koni kwotę 1050 zł.

W ciągu roku szkolnego w **I Liceum Ogólnokształcącym w Ciechanowie** organizowano kilka kiermaszów ciast, świąteczne zbiórki, a także zbiórkę makulatury. W sumie udało się zebrać 1000 zł. Chęci i starania uczniów były wielkie, zarówno uczniowie jak i nauczyciele byli aktywnie zaangażowani.

Przedszkole nr 28 im. Małych Astronomów w Poznaniu po raz pierwszy włączyło się do akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Do zbiórki włączyli się rodzice. Na terenie przedszkola stanął specjalny pojemnik, który został udostępniony nieodpłatnie przez firmę SurDraMet z Poznania. Zorganizowano akcję informacyjną w formie plakatów, ulotek, tablic.

Wiadomości o akcji zostały również zawarte na stronie internetowej przedszkola, aby jak najwięcej osób zainteresować ratowaniem koni.

Uczniowie **Szkoły Podstawowej nr 65 w Katowicach** od paru lat organizują w szkole akcję *Zbieramy makulaturę, ratujemy konie*. Na kółku przyrodniczym dzieci wykonały plakaty informujące i zachęcające do udziału w akcji, które rozwiesiły na korytarzach szkoły. Najwięcej makulatury udało się zebrać w grudniu i styczniu.

Publiczne Gimnazjum nr 1 w Nasielsku po raz kolejny włączyło się w akcję *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Od kilku lat angażuje w to również rodziców. W tym roku szkolnym makulaturę na rzecz ratowania koni zbierano w maju. Zgromadzono i przekazano do recyklingu 1064 kg surowca. Uzyskana kwota w wysokości 266 zł została wpłacona na konto Klubu Gaja.

Uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Heleny Malczewskiej w Zawierciu już po raz trzeci włączyli się do ogólnopolskiej akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Podobnie jak w latach ubiegłych, projekt cieszył się dużą popularnością. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu społeczności uczniowskiej udało się zebrać ponad 1030 kg makulatury. Szkolny Klub Ekologiczny w trakcie obchodów Dni Ziemi zorganizował kiermasz ciast, by dodatkowo wesprzeć akcję. Łącznie zebrano 470 zł 70 gr.

Szkoła Podstawowa nr 3 w Zamościu uczestniczyła w zbiórce makulatury już po raz czwarty. Brali w niej udział uczniowie klas 1–6; ale w zbiórce przodują uczniowie klas 1–3; w akcję zaangażowani są również rodzice. I miejsce zdobyła klasa 1b – uczniowie nazbierali 662 kg makulatury. Wszystkie wyróżniające się w zbiórce dzieci otrzymały na koniec roku pamiątkowe dyplomy. Makulatura zbierana była w świetlicy szkolnej i bibliotece raz w tygodniu w piątki. Zebrano 3064 kg makulatury oraz 142,5 kg puszek aluminiowych.

Na przełomie września i października **Szkoła Podstawowa nr 4 w Gryfinie** ogłosiła kolejną, już szóstą akcję zbiórki makulatury, tym razem pod hasłem *Zbieraj makulaturę, ratuj konie*. Uzbierano 2,5 tony makulatury, 200 zł przesłano na konto Klubu Gaja.

Drzewo Roku 2011 – dąb Grot w Dęblinie

Drzewo Roku – szukamy drzew kochanych, niezapomnianych

Są ludzie, którzy kochają drzewa i uważają je za swoje ulubione. Jeśli mogą starają się je pielęgnować, otaczać szczególną opieką, czasem nawet leczyć. Jeśli nie, myślą o nich życzliwie, wspominają ich dzieje, są z nich dumni, opowiadają o nich innym. Dla ludzi i ich drzew Klub Gaja organizuje konkurs *Drzewo Roku*. Zgłoszenia nadsyłane przez szkoły, lokalne społeczności, urzędy, organizacje i osoby indywidualne pokazały, że drzewa mogą być doceniane, wspominane i kochane. Są ważnym elementem kultury, historii i krajobrazu. Nie zawsze plany właścicieli lub zarządców terenów im sprzyjają. Narażone są na niefachowe przycinki, dewastację lub zwykły wandalizm. Tymczasem przynoszą nam tak wiele korzyści, że powinny być pielęgnowane i chronione jak najcenniejszy skarb.

Konkurs *Drzewo Roku* zainicjowano 10 lat temu w Republice Czeskiej. W pierwszej edycji konkursu Klubu Gaja nadesłano 85 zgłoszeń, z których wybrano 16 drzew finalistów. W internetowym plebiscycie najwięcej głosów zdobył dąb Grot. Na drugim miejscu znalazł się buk Anton z Katowic-Giszowca, a na trzecim – platan z Koźminka. W ostatnim tygodniu plebiscytu rywalizacja pomiędzy sympatykami Grota, a Antona była bardzo zacięta. Raz w głosowaniu prowadziło jedno, a raz drugie drzewo.

GRAŻYNA GĘSIARZ
nauczycielka w Szkole
Podstawowej nr 51
w Katowicach-Giszowcu

*Tegoroczne obchody Święta
Drzewa poprzedzone zostały
szeregiem działań
zorganizowanych przez
społeczność naszej szkoły.
Wszystkie ogniskowały się wokół
przygotowania imprezy
środowiskowej związanej
z nadaniem imienia
zabytkowemu bukowi na Placu
pod Lipami. Buka Antona
zgłosiliśmy do konkursu Drzewo
Roku.*

Drzewo Roku 2011

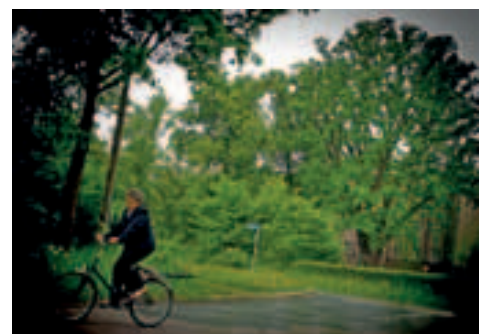
– dąb Grot w Dęblinie

W głosowaniu internauci wybrali **Drzewo Roku 2011**. Został nim **dąb Grot w Dęblinie** (woj. lubelskie) – drzewo uważane za symbol miasta, sprawia wrażenie jakby był sumą kilku zrosniętych ze sobą dębów. Dąb Grot określany jest jako: monarcha wśród drzew, symbol siły i niepospolitej trwałości. Przypisuje mu się moc spełniania życzeń: lewą dłoń trzeba przyłożyć do pnia i szeptem wypowiedzieć życzenie.

Na drugim miejscu znalazł się **buk Anton z Katowic-Giszowca** (woj. śląskie) – rośnie w centrum osiedla Giszowiec, które do dziś jest jedynym w Polsce osiedlem zaprojektowanym jak ogród. **Platan w Koźminku** (woj. wielkopolskie) zajął trzecie miejsce – zasadzony dla uczczenia Konstytucji 3 Maja dziś jest rozpoznawalną wizytówką miasta.

Kolejnymi finalistami konkursu są: **wiąz w Poniszowicach** (woj. śląskie) – znajduje się na terenie zabytkowego cmentarza wokół modrzewiowego kościoła z 1404 r.; **lipa Witula w Przyszowicach** (woj. śląskie) – rośnie w pobliżu wałów rzeki Kłodnicy, na terenie zdegradowanym przez szkody górnicze; **brzoza w Michałowie** (woj. śląskie) – na jej korze zarysował się wizerunek twarzy. Jedni twierdzą, że przypomina Chrystusa, inni odwołują się do legendy o herszcie zbójców; **dąb Goduli w Rudzie Śląskiej** (woj. śląskie) – związany z miejscem, w którym od małej osady i grodziska rozpoczęła się historia miasta; **lipa Drzewo Wolności w Jastrzębiu Zdroju** (woj. śląskie) – drzewo zasadzono dla uczczenia powrotu Górnego Śląska do Macierzy w 1922 r. (podobne Drzewa Wolności sadzono wówczas w wielu miejscach Polski); **dąb Napoleona w Zaborze** (woj. lubuskie) – najgrubszy polski dąb szypułkowy, wywołuje ogromne emocje wśród oglądających; **dąb Eliaz w Żytnej** (woj. śląskie) – podpalony przez żołnierzy radzieckich, przetrwał pożar, odrodził się i wciąż jest celem spacerów; **jabłoń Miłości we Wrocławiu** (woj. dolnośląskie) – posadzona w 1935 r. owocuje do dziś, związana z miłosną historią rodziną; **lipa w Stanicy** (woj. śląskie) – znajduje się na szlaku *Śladami husarii polskiej na Śląsku*, jej wizerunek jest w oficjalnym logo sołectwa; **dąb Chrobry w Białobrzegach** (woj. mazowieckie) – pod nim odpoczywali król Bolesław Chrobry i cesarz Otto III, tu odbywały się narady, śluby i przysięgi, tu tragicznie zakończył się megalomania pomiędzy szlachcicem, a wieśniaczką; **kasztanowiec Franek w Rydzewie** (woj. warm.-mazur.) – był świadkiem pożaru szkoły obok, której rośnie, i białego szkwału na Mazurach w 2007 r., można na nim wykonać ... test na prawdziwość; **dąb Bolesław w Lesie Kołobrzesckim** (woj. zach.-pomor.) – od niedawna jest w gronie najstarszych polskich dębów, dopiero badania w 2000 r. udowodniły, że ma 800 lat; **topola Holy w Łodzi** (woj. łódzkie) – swoim obecnością przynosi ulgę pacjentom Centrum Zdrowia Matki Polki. Mogła zostać wycięta podczas budowy szpitala, a jednak ocalała. Nie na darmo.

Realizowany przez Klub Gaja konkurs Drzewo Roku w Polsce jest częścią międzynarodowego projektu Europejskie Drzewo Roku, dofinansowanego przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki, Czeską Fundację Partnerstwo dla Środowiska, Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej oraz Państwowy Fundusz Środowiskowy Republiki Czeskiej.

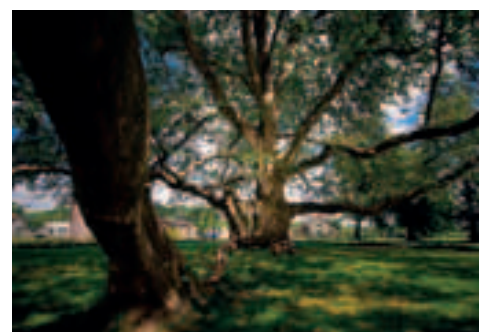
Drzewo Roku 2011 – dąb Grot w Dęblinie

Drzewo zgłosili uczniowie drugiej klasy i nauczycielka Jolanta Karas z Gimnazjum nr 2 w Dęblinie

buk Anton z Katowic-Giszowca

Drzewo w imieniu giszowieckiej społeczności zgłosiła Szkoła Podstawowa nr 51 w Katowicach-Giszowcu

platan w Koźminku

Drzewo zgłosiła Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Mieleckiego w Koźminku

Ogłaszamy konkursy

Czarodziejskie Drzewo

To konkurs dla wszystkich uczestników *Święta Drzewa*. Nagradzamy tych, którzy posadzą najwięcej drzew, zaangażują różnorodne środowiska społeczne i twórczo, z pomysłem przeprowadzą lokalne działania w ramach *Święta Drzewa*. Wszyscy uczestnicy, którzy prześlą do Klubu Gaja Kartę zgłoszenia i sprawozdanie z podjętych działań biorą udział w konkursie *Czarodziejskie Drzewo*. Uroczyste wręczenie statuetek *Czarodziejskiego Drzewa* odbywa się co roku w Warszawie, podczas kolejnej inauguracji programu.

Zbieraj makulaturę, ratuj konie

Do konkursu mogą przystąpić szkoły, instytucje, firmy i osoby prywatne organizując zbiórkę makulatury (czy puszek) na rzecz ratowania koni. Pieniądze przekazywane z akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* Klub Gaja przeznacza na interwencje, leczenie, pomoc i ratowanie koni. Zwierzęta trafiają do stowarzyszeń i fundacji zajmujących się hipoterapią, do gospodarstw i schronisk dla koni, gdzie mają zapewnione dobre warunki i dożywną opiekę. Po raz pierwszy (w 9. edycji *Święta Drzewa*) nagrodzimy dziewięcioma statuetkami *Pegaza* uczestników akcji *Zbieraj makulaturę, ratuj konie* (w roku szkolnym 2010/11), którzy zebrali najwięcej makulatury, zachęcili i zaangażowali w zbiórkę różne środowiska i ciekawie przeprowadzili akcję. Statuetki zostaną wręczone podczas inauguracji 10. edycji *Święta Drzewa* w 2012 r. W placówce, która zbierze najwięcej makulatury tradycyjnie powstanie rzeźba *Pegaza* – pierwszego uratowanego konia przez Klub Gaja.

38 |

Drzewo Roku

Z myślą o ludziach, którzy kochają drzewa Klub Gaja przygotował konkurs *Drzewo Roku*. To propozycja, podobnie jak *Święto Drzewa*, dla wszystkich – osób indywidualnych, placówek edukacyjnych, urzędów administracji państwowej i samorządowej, instytucji, organizacji społecznych oraz regionalnych i lokalnych wspólnot mieszkańców. Nie szukamy drzew najstarszych, najwyższych, najgrubszych, najpiękniejszych, ani najrzadszych. Szukamy drzewa najbardziej kochanego, drzewa z opowieścią, drzewa, które pobudza wyobraźnię i jednoczy ludzi. Z 11 finałowych drzew internauci wybiorą *Drzewo Roku*. Zapraszamy do głosowania! Uroczyste nadanie tytułu *Drzewa Roku 2012* i wręczenie statuetki dla samorządu, na którego terenie rośnie laureat, odbędzie się podczas inauguracji 10. edycji *Święta Drzewa* w Warszawie.

Ucz się z klimatem!

Konkurs na najciekawszy scenariusz lekcji na temat ochrony klimatu skierowany jest głównie do nauczycieli i wychowawców. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych edukacją dzieci i młodzieży do przysyłania scenariuszy – dla przedszkoli, klas I–III, III–VI, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Najlepsze z nich zostaną opublikowane na stronie programu *Święta Drzewa* i posłużą innym nauczycielom do aktywizowania wychowanków i uczniów w działaniu na rzecz ochrony klimatu. Laureaci konkursu otrzymają nagrody.

Regulaminy konkursów na www.klubgaja.pl

Wspieraj działania Klubu Gaja

2009/2010

- uratowaliśmy **12 koni**, a kolejnym czterem dofinansowaliśmy leczenie i utrzymanie
- udzieliliśmy **blisko 1000 porad**, informowaliśmy i pomagaliśmy obywatelom, którzy zgłosili do Klubu Gaja interwencje dotyczące ochrony przyrody i zwierząt
- w naszych programach edukacji ekologicznej wzięło udział ponad **160 tysięcy osób**
- w programie Święto Drzewa posadziliśmy ponad **100 tysięcy drzew**, a w akcji Zbieraj makulaturę, ratuj konie przedszkolaki, uczniowie i pracownicy firm zebrali ponad **630 ton makulatury!**
- w programie Zaadoptuj rzekę otoczyliśmy opieką ponad **350 rzek, strumieni i potoków**
- w ośrodkach edukacyjnych – od przedszkoli po uniwersytety – przeprowadziliśmy blisko **350 wykładów i spotkań**

Jesteśmy organizacją z dużym doświadczeniem, działamy długofalowo i skutecznie. Zabiegamy o zachowanie środowiska naturalnego, chronimy przyrodę, ratujemy zwierzęta, wpływamy na kształtowanie prawa i inspirujemy innych do działań na rzecz ochrony środowiska. Doradzamy i pomagamy, a także realizujemy wiele kampanii i programów edukacyjnych służących propagowaniu ochrony przyrody i zwierząt.

Możesz nam pomóc. Przyłącz się do **Kręgu Przyjaciół Klubu Gaja**.

- **Wspieraj nasze działania comiesięcznie** ustanawiając w banku **stałe polecenie zapłaty**. Przekazując regularnie dowolną kwotę (np. 10, 20 zł lub więcej) pomożesz nam skutecznie ratować zwierzęta, chronić rzeki i lasy. Twoja pomoc ma ogromne znaczenie, dzięki niej jesteśmy niezależni.
- **Przełącz darowiznę** na ratowanie zwierząt i przyrody, dołącz do grupy naszych darczyńców. Pomóż nam uczyć innych, jak dbać o zachowanie środowiska naturalnego.
- **1% dla Klubu Gaja**. Przełącz 1% swojego podatku na nasze działania. Przyrodę i zwierzęta chronimy właśnie dla Ciebie. To Ty decydujesz. Wpisz w PIT – KRS: 0000120069.
- **Działaj** i przyłącz się do naszych kampanii i akcji, ściągnij baner i zostań partnerem naszej strony, polecaj nas znajomym.

Klub Gaja jest Organizacją Pożytku Publicznego. Nie prowadzimy działalności gospodarczej. Działamy dzięki dotacjom, wsparciu darczyńców oraz wpłatom z 1% podatku.

Nr konta: 90 2030 0045 1110 0000 0067 3120

KRS: 0000120069

Zdjęcia Archiwum Klubu Gaja, Tomek Pięka (str. 36, 37)

© Copyright by Klub Gaja 2011

Wydawca Klub Gaja, 43-365 Wilkowice, ul. Parkowa 10, tel./fax (33) 812-36-94,

e-mail: klubgaja@klubgaja.pl

ISBN 978-83-61608-96-7

Wydrukowano na papierze FSC – ARCTIC VOLUME WHITE
produkowanym w sposób przyjazny dla środowiska

Klub Gaja jest jedną z najstarszych polskich organizacji społecznych zajmujących się ochroną środowiska naturalnego i prawami zwierząt.

Został założony w 1988 roku przez Jacka Bożka.
Wspierając działania Klubu Gaja chronisz przyrodę,
ratujesz zwierzęta i rozwijasz edukację.

www.klubgaja.pl

Święto Drzewa 2011

Patronaty

PREZYDENT
MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

Patronat Honorowy
Marszałek Województwa Śląskiego

Partner strategiczny

Partnerzy

Współpraca

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

ISBN 978-83-61608-96-7